

Dat allen die met hun belijdenis en leven zich als ongelovige of goddeloze mensen gedragen, van het gebruik van het Avondmaal dienen uitgesloten te worden, en dat deze uitsluiting geschieden moet door de Sleutelen des Hemelrijks, is in de vorige Zondagsafdeling geleerd. Opdat zulks nu wettig geschiede, wordt in deze Zondag zeer geschikt onderwezen: 1. Wat de Sleutelen van het Hemelrijk zijn, in Vraag 83, en 2. Hoe ze gebruikt moeten worden, in de Vragen 84 en 85.

Vraag 83: *Wat zijn de Sleutelen des Hemelrijks?*

Antwoord: De verkondiging van het heilig Evangelie ^{a)}, en de christelijke ban of uitsluiting uit de christelijke gemeente b), door welke twee stukken het Hemelrijk de gelovigen opengedaan en de ongelovigen toegesloten wordt c).

- a) Matth. 16 : 18v., id. 18 : 8, Joh. 20 : 21-23.
- b) Matth. 18 : 15-17.
- c) Matth. 16 : 19 en 18 : 18, Joh. 20 : 23.

Verklaring van Vraag 83.

Aangezien nu zo juist aangewezen is, wie tot het Avondmaal des Heeren, door de Gemeente behoren toegelaten te worden, en wie niet, zo volgt nu zeer geschikt de leer van de Sleutelmacht, waardoor geleerd wordt, hoe zij die aan het Avondmaal niet toegelaten mogen worden, van de sacramenten behoren uitgesloten te worden, opdat zij die niet ontheiligen. Hierbij komen de volgende voornaamste vragen aan de orde:

1. Wat de Sleutelmacht is.
2. In hoeveel delen ze bestaat; en over de ban.
3. Waarom de kerkelijke tucht en de ban in de Kerk nodig zijn.
4. Tot welk doel ze gebruikt moet worden.
5. Waarin de Sleutelmacht verschilt van de wereldlijke macht of het burgerlijk recht.
6. Welke orde er bij de uitvoering der Sleutelmacht moet worden gehouden, en welke misbruiken er vooral dienen vermeden te worden.

1. Wat de Sleutelmacht is.

De Catechismus zegt in Vraag en Antwoord 83: *Het is de verkondiging van het Heilig Evangelie en de christelijke ban, of uitsluiting buiten de Christelijke gemeente, door welke twee stukken enz.; d.w.z. de Sleutelmacht is een ambt, door God aan de Gemeente opgedragen, om het Koninkrijk der hemelen te openen en toe te sluiten, d.w.z. om degenen die zich bekeren, de vergeving der zonden en Gods genade te verkondigen, en om de toorn van God en de uitsluiting buiten het Koninkrijk van Christus en buiten de Kerk aan te zeggen aan de goddelozen. Dat zijn die mensen, die zich door leer of leven tonen van Christus vervreemd te zijn; en om hen weer in de Kerk op te nemen, als zij zich bekeren.*

Deze macht wordt figuurlijk genoemd: *de macht der sleutelen*, waarbij het teken genomen wordt voor de betekende zaak. Want de sleutelen betekenen het ambt der huishouding. (Bastingius, Spintler. Zoals men degenen aan wie het huis bevolen en die over het personeel gesteld worden, de sleutels placht te geven, opdat zij hun taak zouden uitvoeren, en op de juiste tijd zouden opendoen en sluiten, en goed zouden bewaren wat hun toevertrouwd is (buitensluiten en binnenlaten n.l., die buitengesloten en binnengelaten dienen te worden, de kinderen en het gezin goed van eten en drinken voorzien, en aan een ieder uitreiken wat hem toekomt!), zó heeft Christus de door Hem ingestelde autoriteit der kerkendienst willen versieren en aanprijzen met de naam

van sleutelen van het Koninkrijk der hemelen. Zo lezen wij, dat wanneer God door middel van de profeet Jesaja spreekt, Hij het beeld van de sleutels gebruikt heeft, als Hij zegt, Jes. 22 : 20 en 22: „En het zal te dien dage geschieden, dat Ik Mijnen knecht Eljakim, den zoon van Hilkia, roepen zal. - En Ik zal den sleutel van Davids huis op zijne schouder leggen; en hij zal opendoen en niemand zal sluiten, en hij zal sluiten en niemand zal opendoen" (Openb. 3 : 7). Daarmee geeft Hij te kennen, dat Hij hem het bewind over het Koninkrijk wil bevelen, opdat hij gebiede en verbiede, toelate en straffe, en tenslotte, dat hij ook doe wat recht, en were en bedwinge wat onrecht is). En de Dienaars der Gemeente zijn huishouders of uitdelers Gods, zoals de Apostel ze noemt in 1 Kor. 4 : 1. Want wie een goede uitdeler of huishouder is in een huis, door alle dingen naar de wens van de huisvader te regelen, die is een getrouw dienaar in de bediening der Gemeente, welke is het huis van de levende God, 1 Tim. 3 : 15. Daarom geschiedt de verkondiging van Gods wil in de Kerk door de Dienaars, als huishouders, en wel in de naam van God. (Matth. 24 : 45v.: „Wie is dan de getrouwe en voorzichtige dienstknecht, dewelke zijn heer over zijn dienstdoden gesteld heeft om huislieden hun voedsel te geven ter rechter tijd? Zalig is de dienstknecht, welken zijn heer, komende, zal vinden alzo doende", en Mark. 13 : 34: „Gelijk een mens buiten 's lands reizende, zijn huis verliet en zijnen dienstknechten macht gaf en elk zijn werk, en den deurwachter geboord dat hij zou waken.”)

De Insteller (of Auteur) van deze macht is Christus Zelf, Die deze macht om te sluiten en te openen, met de naam „sleutelen" versierd heeft, toen Hij tot Petrus zei (Matth. 16 : 19): „En Ik zal u geven de sleutelen van het Koninkrijk der hemelen", d.w.z. de macht om het Koninkrijk Gods te openen en te sluiten. En ergens anders (Matth. 18 : 18) zegt Hij tot alle discipelen: „Al wat gij op de aarde binden zult, zal in den hemel gebonden wezen; en al wat gij op de aarde ontbinden zult, zal in den hemel ontbonden wezen", en (Joh. 20 : 23): „Zo gij iemands zonden vergeeft, dien worden ze vergeven; zo gij iemands zonden houdt, dien zijn ze gehouden." Deze macht of dit ambt der Gemeente wordt aangeduid door de woorden binden, ontbinden, opendoen en toesluiten, omdat ze krachtig en bondig is. Want ze geschiedt door het Woord van God, en volgens dat Woord in Christus' Naam, in Wiens plaats de dienaars staan. En de Heilige Geest werkt dóór het Woord en door de dienst op krachtige wijze.

2. In hoeveel delen bestaat deze macht?

De Sleutelmacht bestaat voornamelijk in twee stukken: 1. in de prediking of verkondiging des Evangelies, of in de dienst des Woords, en 2. in het kerkrecht, of in de geestelijke rechtspraak (= jurisdictie), die de christelijke ban of afsnijding genoemd wordt. Met deze beide delen sluit en opent, bindt en ontbindt de Kerk.

1. Door de prediking van het Heilig Evangelie sluit en bindt de Kerk, wanneer zij de goddelozen en huichelaars openlijk Gods toorn en de eeuwige verdoemenis aanzegt, zolang zij zich niet bekeren. En zij opent en ontbindt, wanneer zij de gelovigen en boetvaardigen openlijk de vergeving der zonden en de genade van God om Christus' wil verkondigt.

Bastingus. De prediking des Evangelies wordt terecht een sleutel des Hemelrijks genoemd, omdat het Koninkrijk der hemelen, dat de eerste stamouders door hun overtreding toegesloten hadden, voor de gelovigen daarmee weer geopend wordt. Daarom wordt het Evangelie ook genoemd „een kracht Gods tot zaligheid een iegelijk die gelooft" (Rom. 1 : 16), en „het Woord der waarheid, namelijk het Evangelie der zaligheid" (Ef. 1 : 13); verder, omdat het Koninkrijk der hemelen daarmee ook toegesloten wordt. En dat geschiedt niet letterlijk krachtens de aard van het Evangelie, want dat is een verkondiging van een blijde boodschap, maar het geschiedt

toevalligerwijs, omdat bij het Evangelie de conditie of voorwaarde (lettert.: „beding”) gevoegd wordt óm te geloven; en daarom moet daarentegen verkondigd worden, dat voor die niet geloven het Koninkrijk der hemelen gesloten blijft, Mark. 16 : 16: „Maar die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden”, en Joh. 3 : 36: “Maar die den Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem.” Daarom is het de zondaars de dood verkondigen en voor hen het Koninkrijk der hemelen sluiten het eigen werk der Wet; en het Evangelie ontleent dat aan de Wet, aangezien de ongelovigen verkondigd wordt, dat zij een dubbele verdoemenis waardig zijn, enerzijds vanwege hun verdorven natuur, en anderzijds omdat zij de aangeboden genade niet aannemen, maar de boodschap des vredes verwerpen. In dat opzicht wordt het Evangelie in 2 Kor. 2 : 15v. bij geval genoemd „dengenen die verloren gaan, een reuke des doods ten dode.”

2. Door het kerkelijk oordeel of de christelijke ban sluit en bindt de Kerk, wanneer zij degenen die hardnekkig zijn en schandelijk leven, bant of afsnijdt, d.w.z. van de gemeenschap der sacramenten, der Kerk en des Koninkrijks van God uitsluit en weert. En zij opent en ontbindt, wanneer zij hen, wanneer zij zich bekeren, als lidmaten van Christus en der Kerk weer aanneemt. En men dient te letten op het onderscheid in orde: In de prediking van het Evangelie ontbinden de Sleutels eerst, en daarna binden ze. In de kerkelijke tucht binden ze eerst, en daarna ontbinden ze. En de eerste Sleutel ontbindt of bindt dezelfde (persoon) of ook wel verscheidenen; daarentegen bindt en ontbindt 'de tweede alleen dezelfde. Bastingius. Bovendien komt de eerste eigenlijk en alleen de Dienaren des Woords toe, die daartoe hun roeping hebben en schuldig zijn om voornamelijk hierin hun herdersambt te betonen (Matth. 16 : 19). De tweede wordt bediend door dezelfde Dienaren des Woords én door de Ouderlingen uit de Gemeente, hun als een Kerkenraad door de Kerk toegevoegd, welke de Apostel overigens ook wel „regeerders” noemt (1 Kor. 12 : 28), en Christus noemt hen met de naam „Gemeente”, als Hij zegt: „Zeg het der Gemeente” (Matth. 18 : 17).

Nu, de excommunicatie, d.w.z. afsnijding of ban, is een uitsluiting van een openbaar goddeloos en halsstarrig mens, uit het gezelschap der gelovigen, welke geschiedt door de autoriteit of krachtens bevel van Christus en de Heilige Geest; opdat hij beschaamd worde en zich bekere, en alzo de ergernissen in de Gemeente voorkomen worden.

Deze uitsluiting geschiedt niet alleen van de sacramenten, maar ook van het gehele gezelschap der gelovigen, waaronder de gemeenschap van Christus (te vinden) is, waartoe de halsstarrigen echter niet behoren. En deze ban is tweeledig: een innerlijke, die aan God alleen toekomt, en een uiterlijke, die aan de Gemeente toekomt. De innerlijke wordt door de uiterlijke op aarde verklaard, en de uiterlijke wordt door de innerlijke bevestigd en in de hemel goedgekeurd, volgens Christus' belofte in Matth. 18 : 18: „Al wat gij op de aarde binden zult, zal in den hemel gebonden wezen.”

Vraag 84: Hoe wordt het Hemelrijk door de prediking van het heilig Evangelie ontsloten en toegesloten?

Antwoord: Alzo, dat volgens het bevel van Christus aan de gelovigen, allen en een iegelijk verkondigd en openlijk betuigd wordt, dat hun, zo dikwijls als zij de belofte des heiligen Evangelies met een waar geloof aannemen, waarachtig al hun zonden door God, om de verdiensten van Christus, vergeven zijn; daarentegen alle ongelovigen en die zich niet van harte bekeren, verkondigd en betuigd wordt, dat de toorn van God en de eeuwige verdoemenis op hen ligt, zolang zij zich niet bekeren ^{a)}, volgens welk getuigenis des Evangelies God beide in dit en in het toekomstige leven oordelen wil b).

- a) Jes. 3 : 10v., Hab. 2 : 4, Joh. 3 : 36, Mark. 16 : 16, 2 Thess. 1 : 8-10.
 b) Matth. 16 : 19 en 18 : 18, Joh. 20 : 23.

Verklaring van Vraag 84.

(Bastingius, Lansbergen). In dit antwoord wordt gehandeld over de eerste Sleutel, en daarvan wordt ons geleerd: 1. Hoe daardoor het Koninkrijk der hemelen ontsloten of opengedaan wordt. 2. Hoe het daardoor wordt toegesloten, en 3. Welke kracht de bediening van deze Sleutel bezit.

Ten eerste wordt verklaard, hoe het Koninkrijk Gods door de prediking des Evangelies voor de gelovigen geopend wordt, n.l. wanneer naar Christus' bevel aan allen en een iegelijk gelovige verkondigd wordt, dat hun al hun zonden door God, om Christus' wil vergeven zijn, zo dikwijls zij de belofte van het heilig Evangelie met een waar geloof aannemen. Hier wordt ons aangewezen:

1. Wat het zeggen wil, *het Koninkrijk der hemelen voor de gelovigen te openen door de prediking des Evangelies*, n.l. een ieder gelovige publiek aan te zeggen en te betuigen, naar Christus' bevel, vergeving van al hun zonden. En zulks zeer terecht. Want zoals (volgens Jes. 59 : onze ongerechtigheden „een scheiding maken tussen ons en onzen God", en ook tegelijk voor ons de hemeldeur toesluiten, zo is het, dat de vergeving ervan die scheidsmuur wegneemt, en ons de hemel weer opendoet. En dat is, wat Christus door de woorden binden en ontbinden te kennen geeft, zoals men zien kan bij vergelijking van de teksten Matth. 16 : 19 en Joh. 20 : 23. Daaruit kan men de conclusie trekken, dat deze Sleutel alleen aan de Dienaren des Evangelies toevertrouwd is. Want hun alleen is de verkondiging van het Evangelie opgelegd. En daarom doen de Rooms en er zeer verkeerd aan, wanneer zij die macht alleen aan de apostel Petrus toekennen, hetwelk aan alle andere Apostelen mede gemeen geweest is, en nog heden ten dage aan alle verkondigers des Evangelies toebehoort. Want hetgeen de Heere met name tot Petrus zegt in Matth. 16 : 19, dat zegt Hij na Zijn opstanding ook duidelijk tot alle Apostelen in Joh. 20 : 23.

2. Op Wiens bevel de gelovigen het Koninkrijk der hemelen geopend wordt, n.l. *op het bevel van Christus*. Want Hij heeft deze sleutelmacht aan Zijn Dienaars gegeven, en daarom is het nodig, dat zij die niet als meesters, maar als dienaars gebruiken volgens Zijn bevel en voorschrift. Dat verklaart zeer bekwaam de kerkvader Hiëronymus met het voorbeeld van de priesters onder het Oude Verbond. Want aan hen kwam het toe te verklaren, wie al of niet met melaatsheid besmet was. Want zij hadden er kennis van, wie al dan niet melaats was, en zij konden de reine van de onreine onderscheiden op grond van de regels, die hun door God voorgeschreven waren, maar zijzelf besmetten niemand die rein was. Zoals dus de priesters, Lev. 13 : 2v. 6 en 8 iemand rein of onrein maakten (= verklaarden), zo vergeven of houden de Dienaren van God de zonden ook. Waaruit volgt, dat de Rooms en niet weinig dwalen, wanneer zij zichzelf een oppermacht toekennen om deze Sleutel te hanteren, en willen hebben, dat de mensen zullen staan naar hun oordeel.

3. Voor wie het Koninkrijk der hemelen behoort geopend te worden, n.l. voor allen en een iegelijk gelovige, d.w.z. voor hen, die de belofte des Evangelies met een waar geloof aannemen. Want dat heeft Christus (aan de Apostelen) bevolen: „Gaat heen in de gehele wereld, predikt het Evangelie aan alle creaturen; die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, die zal zalig worden" (Mark. 16 : 15v). Hij geeft daarmee te kennen, dat wel aan alle creaturen het Evangelie verkondigd moet worden, maar dat de zaligheid aan niemand dan aan de gelovige beloofd mag worden, en dat hij, wanneer

hij zo gelooft, zijn geloof door het gebruiken der sacramenten betuigen moet. Het feit dat de Apostelen volgens dit bevel van Christus deze Sleutel gehanteerd hebben, verklaart de heilige Lukas in de Handelingen der Apostelen, Hand. 2 : 38. Want Petrus heeft aan de gehele vergadering der Joden die zich bekeerden, Filippus aan de Moorman, Hand. 8 : 37, en Paulus en Silas aan de Stokbewaarder, Hfdst. 16 : 31, die zijn geloof met onbetwistbare tekenen te kennen gaf, de vergeving van hun zonden verkondigd.

4. Door Wie en om Wiens wil de vergeving van hun zonden verkondigd worden moet, n.l. door God, om Christus' wil. Want het komt alleen aan God toe, om de zonden te vergeven (vgl. Vraag 56), om Christus' wil, Luk. 24 : 47: „En in Zijnen Naam moest gepredikt worden bekering en vergeving der zonden.” Dat beveelt Christus aan de Apostelen en zij hebben ook bij het prediken deze orde gehouden. Dus wanneer de Dienaar door middel van de prediking des Evangelies de gelovigen vergeving der zonden belooft, dan moet de gelovige niet blijven hangen aan de Dienaar, maar zich verheffen tot God en tot Christus, door Wie en om Wiens wil de vergeving der zonden geschonken wordt. Want zo verklaart Paulus dat, als hij in 2 Kor. 5 : 18 en 20 schrijft, dat namelijk de Dienaren des Evangelies bevolen is, om de mensen met God te verzoenen; en hij voegt er in 2 Kor. 5 : 20 nog bij: „Zo zijn wij dan gezanten van Christus' wege, alsof God door ons bade; wij bidden van Christus' wege: Laat u met God verzoenen.”

Ten tweede wordt ook door deze Sleutel het Koninkrijk der hemelen gesloten, wanneer aan alle ongelovigen en aan hen die zich niet van harte bekeren, verkondigd en betuigd wordt, dat de toorn Gods en de eeuwige verdoemenis op hen ligt, zolang zij zich niet bekeren. In die woorden wordt ons onderwezen:

1. Wat het betekent, 't Koninkrijk der hemelen voor iemand toe te sluiten door de prediking des Evangelies, te binden of de zonden te houden, namelijk het betekent te verkondigen, dat Gods toorn en de eeuwige verdoemenis op hen ligt; zoals daarentegen Gods genade en de zaligheid verkondigen betekent: de hemel openen, ontbinden en de zonden vergeven.

2. Wie deze verkondiging moet aangezegd worden, n.l. aan alle ongelovigen en huichelaars, die zich niet van harte bekeren, Mark. 16 : 16: „Maar die niet n.l. geloofd hebben, zal verdoemd worden”; Matth. 10 : 14v.: „En zo iemand u niet zal ontvangen, noch uwe woorden horen, uitgaande uit dat huis of uit dezelve stad, schudt het stof uwer voeten af. Voorwaar zeg Ik u: Het zal den lande van Sódóm en Gomórra verdraaglijker zijn in den dag des oordeels dan dezelve stad.” Naar dat voorschrift van Christus hebben de Apostelen het Koninkrijk Gods voor de ongelovigen dan ook toegesloten, zoals de Handelingen der Apostelen ons laten zien. Want Paulus heeft (in Hand. 13 : 45 en 51) de Joden die te Antiochië het Evangelie tegenstonden, het rechtvaardig oordeel van God verkondigd, na het stof van zijn voeten tegen hen uitgeschud te hebben. En (volgens Hand. 8 : 21) heeft Petrus de hypocriet Simon de Tovenaar openlijk aangezegd, dat hij geen deel noch lot had in dat Woord, n.l. in de leer des Evangelies, die hij leerde. De apostel Paulus leert ook dikwijls, voor wie het Hemelrijk gesloten is, zoals in 1 Kor. 6 : 9v.: „Of weet gij niet dat de onrechtvaardigen het Koninkrijk Gods niet zullen beërven? Dwaalt niet: noch hoereerders, noch afgodendienaars, noch overspelers, noch ontuchtigen, noch die bij mannen liggen, noch dieven, noch gierigaards, noch dronkaards, geen lasteraars, geen rovers zullen het Koninkrijk Gods beërven.”

3. Hoelang men hun deze verkondiging en uitsluiting doet, n.l. zolang zij zich niet bekeren. Want dat verklaart God Zelf in Ez. 18 : 21-23: „Maar wanneer de goddeloze

zich bekeert van al zijne zonden die hij gedaan heeft, en al Mijn inzetten onderhoudt en doet recht en gerechtigheid, hij zal gewisselijk leven, hij zal niet sterven. Al zijn overtredingen die hij gedaan heeft, zullen hem niet gedacht werden; in zijne gerechtigheid die hij gedaan heeft, zal hij leven. Zou Ik enigszins lust hebben aan den dood des goddelozen? spreekt de Heere HEERE; is het niet, als hij zich bekeert van zijn wegen, dat hij leve?" Zoals dus de zondaars, wanneer zij zich bekeren, en na aanneming van de belofte des Evangelies met een waar geloof, terstond kwijtschelding van hun zonden verkrijgen, zo is het, dat de bedreiging en uitsluiting uit het Hemelrijk over dezulken blijft, zolang zij in hun zonden voortgaan en geen ernstig voornemen hebben om hun leven te béteren, Rom. 2 : 5: "Maar naar uw hardigheid en onbekeerlijk hart vergadert gij uzelfen toorn als een schat in den dag des toorns en der openbaring van het rechtvaardig oordeel Gods."

Ten derde wordt aangewezen de kracht van deze Sleutel, als hij op wettige wijze gebruikt wordt, n.l., dat God naar dit getuigenis des Evangelies beide in dit en in het toekomstige leven oordelen wil." En dit is hetzelfde als de Heere tot Petrus, voor hem en zijn mede-apostelen zegt, in wier naam hij geantwoord had (Matth. 16 : 19): „En Ik zal u geven de sleutelen van het Koninkrijk der hemelen", en in 18 : 18: „Al wat gij op de aarde binden zult, zal in den, hemel gebonden wezen; en al wat gij op de aarde ontbinden zult, zal in den hemel ontbonden wezen"; en tot de Apostelen, allen tezamen, als Hij in Joh. 20 : 23 zegt: „Ontvangt den Heiligen Geest. Zo gij iemands zonden vergeeft, dien worden ze vergeven; zo gij iemands zonden houdt, dien zijn ze gehouden." Zoals met deze woorden de waarheid des Evangelies zeer aangeprezen wordt, zo worden ook de gelovigen zeer wonderlijk geprezen, als zij horen dat de vergeving der zonden, welke door de Dienaren des Evangelies in Christus' Naam hun op aarde beloofd wordt, niet minder vast zijn zal, dan wanneer Christus Zelf dat uit de hemel beloofde. Daarentegen worden de goddelozen verschrikt, wie zo stellig Gods oordeel treffen zal van Christus' wege, als hun dat op aarde door de Dienaren aangewezen wordt. Want hoewel het tegen hen uitgesproken vonnis niet dadelijk uitgevoerd wordt - zoals men leest dat zulks in de Oud-christelijke gemeente geschiedde bij Ananias en Saffira (Hand. 5 : 5 en 10), en bij Elymas de Tovenaar (Hand. 13 : 11) toch blijft het vast en bondig. Want zoals de Apostel verklaart (in 2 Thess. 1 : 8), zal Christus te Zijner tijd over dezulken wraak doen.

Vraag 85. *Hoe wordt het Hemelrijk toegesloten en ontsloten door de christelijke ban?*

Antwoord: Alzo als volgens het bevel van Christus, degenen die onder de christelijke naam onchristelijke leer of leven voeren, nadat zij ettelijke malen broederlijk vermaand zijnde, van hun dwalingen of schandelijk leven niet willen afdaten, der Gemeente of degenen die door de Gemeente daartoe verordend zijn, aangebracht worden; en zo zij zich aan de vermaning niet storen van hen, door het verbieden der sacramenten, uit de christelijke gemeente, en van God Zelf, uit het rijk van Christus gesloten worden a); en weer als lidmaten van Christus en van Zijn gemeente aangenomen, zo wanneer zij waarachtige bétering beloven en bewijzen b).

- a) Matth. 18 : 15-18, 2 Kron. 19 : 8-10, Hand. 15 : 6, Rom. 12 : 8, 1 Kor. 12 : 28, 1 Tim. 5 : 17, 2 Thess. 3 : 14v., 2 Joh. vs. 10v., 1 Kor. 5 : 3-5, 11 en 13.
b) 2 Kor. 2: 6-11, 2 Thess. 3: 15.

Verklaring van Vraag 85.

(Bastingius, Lansbergen). Nu volgt de beschrijving van de tweede Sleutel, n.l. de kerkelijke tucht, ban of christelijke discipline, welke niet anders is dan een censuur of oordeel, dat de Kerk uitspreekt over een broeder of zuster, die een lidmaat der

christelijke Gemeente is, die zwaarlijk en openlijk gezondigd heeft, en verscheiden malen broederlijk vermaand zijnde, toch hardnekkig voortgaat, om hem niet alleen van het gebruik des Avondmaals te onthouden en op te schorten, maar ook om hem naar bevind van zaken, openlijk als een heiden en tollenaar, het gezelschap der Godzaligen onwaardig te verklaren, tot die tijd toe, dat hij behoorlijk bewijs van zijn ware bekering betoond zal hebben, volgens Christus' bevel en de leer van Zijn Apostelen. En met deze uiterlijke verbanning uit de Kerk hier op aarde gaat de innerlijke ban samen, waarmee zo iemand door God ook wordt uitgesloten uit Zijn Koninkrijk, volgens de bedreiging in Matth. 18 : 18: „Al wat gij op de aarde binden zult, zal in den hemel gebonden wezen.” Hier dient men weer op twee punten te letten 1e. Hoe door deze Sleutel het Koninkrijk der hemelen gesloten wordt, en 2e. Hoe het weer wordt ontsloten en geopend. Ten eerste wordt door de Kerkelijke tucht het Koninkrijk der hemelen gesloten, wanneer volgens het bevel van Christus degenen die onder de christelijke naam onchristelijke leer of leven voeren, nadat zij menigmaal zowel broederlijk als kerkelijk vermaand zijnde, met hun dwalingen en schandelijke leven niet breken willen, door de Gemeente, door middel van het verbieden der sacramenten, uit de Gemeente, en door God Zelf uit het Rijk van Christus uitgesloten worden.

Daarmee wordt aangewezen:

1. Op Wiens bevel men deze tweede Sleutel gebruiken moet, namelijk op bevel van Christus. Want zoals Hij de Dienaren des Evangelies de eerste Sleutel gegeven heeft, zo heeft Hij ook deze tweede Sleutel mèt het gebruik ervan voorgeschreven, zoals hierna nog zal bewezen worden.

2. Tegen wie deze kerkelijke tucht gebruikt dient te worden, n.l. tegen degenen die wel de naam van christen dragen, maar door hun leer of leven tonen, dat zij van Christus vervreemd zijn; hetgeen de Apostel met nadruk verklaart, 1 Kor. 5 : 11: „Indien iemand een broeder genaamd zijnde, een hoereerder is of een gierigaard of een afgodendienaar of een lasteraar of een dronkaard of een rover; dat gij met den zodanige ook niet zult eten.” Want hij geeft te kennen, dat de valse broeders, die in de schoot der Kerk zijn, uit de vergadering geworpen behoren te worden. En daaruit blijkt allereerst, dat deze Sleutel alleen gebruikt wordt tegen degenen, die broeders genoemd worden, d.w.z. die in de vergadering der Gemeente zijn. Verder, dat geen lidmaten der Kerk van deze kerkelijke tucht vrij zijn, zelfs niet de vorsten en koningen. Want omdat zij broeders zijn, d.w.z. leden der Gemeente, is het hun helemaal geen schande, maar nuttig en eerlijk, wanneer ze door de Gemeente geoordeeld worden, wanneer zij iets misdaan hebben. Want aangezien zij aan hun Hoven niets anders dan louter pluimstrijkerijen horen, zo is het hun zeer nodig, dat ze door de mond der Herders bestraft worden. Ja, zij behoren er ook naar te verlangen, dat de Herders ze niet sparen zullen, opdat de Heere ze sparen moge. Wij bezitten een voorbeeld van deze Godzaligheid in keizer Theodosius, die toen hij (door Ambrosius) van het gebruik des Avondmaals uitgesloten was, vanwege de grote bloedstorting die op zijn bevel te Thessalonica geschied was, al zijn koninklijke kleren waarmee hij bekleed was, heeft afgelegd; hij heeft zijn zonde, die door bedrog van anderen hem overkomen was, beschreid en met zuchten en tranen om vergeving gebeden. Hoewel heden ten dage een dergelijke Godzaligheid bij de vorsten van onze tijd niet bespeurd wordt, is het toch nodig, dat de Dienaren toch hun ambt vervullen, opdat zij de zonden der vorsten niet op zich laden. Want het is niet zonder oorzaak, dat Chrysostomus elders (Hom. in Matth. 23) de Leraars zeer heftig bestraft, omdat zij de macht der groten ontzagen en vreesden. Hij zegt: „Het bloed zal van uw handen geëist worden. Als gij de mensen vreest, zal Hij u belachen. Als gij God vreest, zult gij ook door de mensen zelf met

ontzag bejegend worden. Laat ons niet schrikken voor scepters, voor een purperen kleed of voor een kroon. Wij bezitten hier een grotere macht.”

3. Om welke zonden de ban tegen iemand gebruikt moet worden, n.l. om valse leer en een schandelijk, ergerlijk leven.

(1). Om de valse leer, die met de grondslag van het geloof in strijd is, zoals de Apostel zulks leert in Gal. 1 : 8v.: „Doch al ware het ook dat wij, of een Engel uit den hemel u een Evangelie verkondigde buiten hetgeen wij u verkondigd hebben, die zij vervloekt. Gelijk wij tevoren gezegd hebben, zo zeg ik ook nu wederom: Indien u iemand een Evangelie verkondigt buiten hetgeen gij ontvangen hebt, die zij vervloekt”, en Tit. 3 : 10v.: „Verwerp een ketttersen mens na de eerste en tweede vermaning; wetende dat de zodanige verkeerd is en zondigt, zijnde bij zichzelf veroordeeld”; 2 Joh., vers 10v.: „Indien iemand tot ulieden komt en deze leer niet brengt, ontvang hem niet in huis en zegt tot hem niet: Zijt gegroet. Want die tot hem zegt: Zijt gegroet, die heeft gemeenschap aan zijn boze werken”, vgl. ook Hand. 20 : 28-30, Rom. 16 : 17 enz.

(2). Om een schandelijk, ergerlijk en goddeloos leven; zoals de Apostel onderwijst in 1 Kor. 5 : 11 en 13: „Indien iemand een broeder genaamd zijnde, een hoereerder is of een gierigaard of een, afgodendienaar of een lasteraar of een dronkaard of een rover; dat gij met den zodanige ook niet zult eten. En doet gij dezen boze uit ulieden weg”; 2 Thess. 3 : 14: „Maar indien iemand ons woord door dezen brief geschreven, niet gehoorzaam is, tekent dien; en vermengt u niet met hem, opdat hij beschaamd worde.”

Hierbij dient men er echter wel op te letten, dat niet alle zonden gelijk en even groot zijn; en dat men daarom niet altoos een zelfde methode behoort te volgen om ze weg te nemen. Want sommigen dwalen in de leer uit onkunde, en alleen voor zichzelf, maar anderen dwalen uit boosheid en hardnekkigheid, en lasteren ook de zuivere leer, en trachten daar anderen van af te brengen. Sommige zonden zijn eenvoudig maar wandaden, maar andere gruwelijke boosheden. Sommigen zondigen in het verborgen en tegen bepaalde personen, maar anderen in het publiek en in het algemeen tegen allen. Hier dient men dus met een speciale voorzichtigheid en inzicht te handelen, en tegen de tweede groep dient men harder maatregelen te treffen dan tegen de eerste; zoals Paulus dat aantoont, wanneer hij de Korinthische bloedschender niet alleen bestraft, maar hem ook met de ban slaat, zodra hij van zijn boze daad vernomen had (1 Kor. 5 : 1). De publieke zonden moeten dan ook in het openbaar, en de verborgen zonden in het geheim bestraft worden, zoals Christus Zelf (Matth. 18 : 15) en de apostel Paulus (1 Tin. 5 : 20) verklaren.

4. Hoe men moet handelen, eer men tot de ban overgaat, n.l. indien het een bijzondere zonde is. Dan moet de zondigende persoon eerst verschillende malen broederlijk, d.w.z. met de geest der zachtmoedigheid, uit liefde, in het bijzonder vermaand worden, om hem tot een breken met de dwaling of het zondige leven te brengen, Matth. 18 : 15, Rom. 15 : 1, 1 Kor. 9 : 22 en Gal. 6 : 1. Als hij met zijn dwalingen of zonden niet wil breken, dan zal men het de Kerk aanzeggen, opdat hij weer door haar tot boetvaardigheid vermaand worde. Want de Heere Zelf leert, dat men deze trappen bij de bijzondere zonden moet onderhouden, Matth. 18 : 15. Maar de publieke zonden moet de Gemeente terstond straffen, zoals de Apostel de Korinthische zondaar (1 Kor. 5 : 1) niet alleen gestraft heeft, maar ook geoordeeld dat hij uit de Gemeente behoorde gebannen te worden. Tenslotte moet de zondaar niet eerder uit de vergadering der gelovigen uitgeworpen worden, dan wanneer hij hardnekkig geworden is en hij de Kerk niet horen wil en in het kwade versteend is.

5. Aan wie de bediening van, deze Sleutel toevertrouwd is, n.l. aan de Gemeente, d.w.z. aan degenen die door de Gemeente daarvoor aangesteld zijn, te weten de Dienaren van Gods Woord én de Ouderlingen, met weten en toestemming der Gemeente; opdat de ganse Kerk de wettige handelingen des Kerkenraads bekend worden, en zo nog iemand iets tot verbetering van de zondaar wist te doen of bij te brengen, dat hij dat dan ordelijk deed. Zo lezen wij, dat de Korinthische bloedschender gebannen is, niet door de macht van de Apostel alleen, maar ook op gezag van de gehele Korinthische gemeente, in Christus' Naam vergaderd, 1 Kor. 5 : 3-5. Daarmee wordt enerzijds alle verwarring voorkomen, en anderzijds alle heerschappij in de kerk, die zo gemakkelijk binnenbreekt, wanneer deze slechts aan één persoon zou toekomen, geweerd. 6. Hoe de hardnekkige zondaar door de kerkelijke tucht uit het Koninkrijk der hemelen gesloten wordt, als hij namelijk door het verbod der sacramenten, uit de vergadering der gelovigen, en door God Zelf uit Christus' Koninkrijk uitgeworpen wordt. Want er is tweërlei gemeenschap der gelovigen onder elkaar. Een innerlijke, waardoor zij, door de kracht des Heiligen Geestes, niet alleen met de uitverkorenen, als leden met leden, maar ook met het Hoofd der Kerk, Jezus Christus verenigd worden; en een uiterlijke, waardoor zij samen deel krijgen aan de sacramenten en voor leden der Gemeente gehouden worden. Uit de eerste gemeenschap werpt de Gemeente in geen geval de gebannene uit, maar dat doet God alleen, om der zonde wil; maar van de tweede sluit de Gemeente wel uit, echter zo, dat - tenzij de afgesnedene zich bekeert - hetgeen door de Kerk uitgesproken is, in de hemel vast en bondig zijn zal, Matth. 18 : 18: „Al wat gij op de aarde binden zult, zal in den hemel gebonden wezen.” Daarom moet het oordeel der Kerk niet geringgeschat worden, want het is niet anders dan een uitspraak van het vonnis van God.

Ten tweede. Door de Sleutel wordt het Koninkrijk der hemelen voor alle gevallen zondaars opgedaan. Wanneer zij waarachtige bekering beloven en bewijzen, dan worden ze weer als leden der Gemeente aangenomen. Want het doel van de uitsluiting is niet het verderf, maar de zaligheid der uitgeslotenen; zoals de Apostel verklaart bij het voorbeeld van de Korinthische hoereerder, die hij gebiedt aan de satan overgegeven te worden, „tot verderf des vleses, opdat de geest behouden mag worden in den dag van den Heere Jezus" (1 Kor. 5 : En toen deze zich bekeerde, werd hij dan ook weer aangenomen. 2 Kor. 2 : 6v.: „Den zodanige is deze bestraffing genoeg, die van velen geschied is. Alzo dat gij daarentegen hem liever moet vergeven en vertroosten, opdat de zodanige door al te overvloedige droefheid niet enigszins worde verslonden.” Daarom blijkt dat de afgesnedene weer in de schoot der Kerk moet opgenomen worden, zodra hij goede blijken geeft van zijn oprechte bekering. Want wij mogen in dit opzicht niet strenger zijn dan God Zelf.

3. Waarom de kerkelijke discipline of tucht, en de ban in de kerk nodig zijn.

Met de dienst van het Goddelijke Woord hangt noodzakelijk de kerkelijke discipline of geestelijke jurisdictie, die men de ban noemt, samen. Want omdat geen stad of dorp zonder discipline, wetten en straffen bestaan kan, daarom heeft ook de kerk, welke is het huis van de levende God, haar bijzondere geestelijke regering en tucht nodig, hoewel die van de burgerlijke of wereldlijke rechtspraak totaal onderscheiden is, en de eerste de laatstgenoemde niet verhindert of vermindert, maar veeleer helpt en versterkt; hetgeen later bij de 5e vraag nog bewezen zal worden.

Wij zullen nu de redenen verklaren waarom de kerkelijke discipline of tucht in de kerk nodig is.

1. Omdat God in het algemeen bevolen heeft, dat men de ontheiliging en het misbruik van de sacramenten zal voorkomen, waarvan wij alleen enkele voorbeelden uit het Oude en Nieuwe Testament hier zullen aanhalen.

Uit het Oude Testament.

In Num. 15 : 30v. gebiedt God dat de moedwilligen en halsstarrigen zullen uitgeroeid worden: „Maar de ziel die iets zal gedaan hebben met opgeheven hand, hetzij van inboorlingen of van vreemdelingen, die smaadt den HEERE; en diezelve ziel zal uitgeroeid worden uit het midden van haar volk; want zij heeft het Woord des HEEREN veracht en Zijn gebod vernietigd; diezelve ziel zal ganselijk uitgeroeid worden; hare ongerechtigheid is op haar.” Omdat God dus niet heeft willen toestaan, dat de moedwilligen leden van Zijn volk zouden worden, heeft Hij nog veel minder gewild dat zij tot de sacramenten zouden toegelaten worden. In Deut. 17 : 12 gebiedt Hij. hetzelfde: „De man nu, die trotselijk handelen zal, dat hij niet hore naar den Priester, dewelke staat om aldaar den HEERE uwen God te dienen, of naar den rechter: dezelve man zal sterven; en gij zult den boze uit Israël wegdoen.” Hij heeft dus gewild, dat allen tot het Pascha zouden komen, Ex. 12 : 47, namelijk die leden van Zijn volk waren. Maar de moedwillige en halsstarrige mensen werden uitgeroeid en waren geen leden van het volk. Daarom heeft Hij ook niet gewild, dat zij tot het Pascha zouden komen. Hoofdstuk 1 uit de profetie van Jesaja is helemaal een prediking tegen hen, die verkeerde offers brengen; en God wil niet dat er door zulke mensen geofferd wordt aan Hem. Daarom wil Hij ook niet, dat er zulke mensen tot de sacramenten zullen worden toegelaten, Jes. 1 : 13: „Brengt niet meer vergeefs offer”, enz.²

Bezwaar. Hij wil dat ze allen het Pascha houden, en dus ook, dat men de goddelozen zal toelaten.

Antwoord. Allen die Hij gebiedt voor leden van Zijn volk te houden, wil Hij tot het Pascha toegelaten hebben, maar niet de hardnekkigen, die Hij gebiedt dat men uit het volk zal uitroeien. In Jes. 66 : 3 vervloekt God degenen, die in hun boos leven volharden en toch kwamen offeren. Echter wil Hij niet hebben dat zij Hem offeren zullen, want Hij zegt: „Wie een os slacht, slaat een man; wie een lam offert, breekt een hond den hals; wie spijsoffer offert, is als die zwijnenbloed offert; wie wierook brandt ten gedenkoffer, is als die een afgod zegent”, enz. In Jer. 7 : 9v. bestraft Hij degenen die met allerlei boze feiten besmet waren en toch in de tempel durfden komen. Daarom wil Hij ook niet dat dezulken tot de sacramenten toegelaten worden. Ez. 20 : 3. Hij wil niet antwoorden degenen, die vreemde goden nagewandeld hadden, en dan naar de tempel des Heeren kwamen, terwijl ze besmet waren. In Amos 5 : 21 verwerpt Hij de offers en dienst van hen, die een boos leven leiden: „Ik haat, Ik versmaad uwe Feesten, en Ik mag uwe verbodsdagen niet rieken.” In Hag. 2 : 15 verbiedt Hij, dat hij die in zijn ziel besmet is, zijn Heilige niet zal aanroepen, op welke plaats Hij over de onreinheid der ondeugden en ook over de onreinheid naar de Wet der ceremoniën spreekt. Spr. 15 : 8: „Het, offer der goddelozen is den HEERE een gruwel.”

Uit het Nieuwe Testament.

Matth. 3 : 6: Johannes heeft tot de Doop alleen toegelaten, die hun zonden beleden en

---

² De Joden gebruikten drie, althans twee soorten tucht oefeningen; de zwaarste onder hen was „Sammatha” geheten; ze sneed de zondaar als een verrot lid af van de Gemeente, zonder hoop op herstel. Ongetwijfeld had Paulus hierop het oog, toen hij in 2 Kor. 16 : 22 schreef „Maranatha”, d.w.z.: De Heere komt, n.l. om wraak te doen.

zich bekeerden; vers 8: „Brenge dan vruchten voort, der bekering waardig.” In Matth. 5 : 24 zegt Christus: „Laat daar uw gave voor het altaar, en ga heen, verzoen u eerst met uwen broeder en kom dan en offer uw gave.” Dus zij die zich tevoren niet met hun broeder verzoenen, behoren niet te komen; en als ze komen, mogen ze niet toegelaten worden tot de sacramenten, enz. Hand. 2 : 38: „Bekeert u, en een iegelijk van u worde gedoopt”; id. 8 : 37: „Indien gij van ganser harte gelooft, zo is het geoorloofd.” Dus, als ge niet gelooft, is het u niet geoorloofd. 1 Kor. 10 : 20: „Ja, ik zeg dat hetgeen de heidenen offeren, zij den duivelen offeren”, en vers 21: „Gij kunt niet deelachtig zijn aan de tafel des Heeren en aan de tafel der duivelen”; 1 Kor. 11 : 29: „Die onwaardiglijk eet en drinkt, die eet " Maar de Gemeente moet willens en wetens geen gemeenschap houden met de zonden, noch de schuld van anderen helpen. Wij mogen niet toestaan, dat er door ons oogluiken of door onze toegeeflijkheid iemand verloren gaat, enz. 2 Kor. 6 : 15: „Wat samenstemming heeft Christus met Belial?" Dus mag men de goddelozen niet toelaten, opdat zij zichzelf geen oordeel eten.

2. Omdat Christus en de Apostelen het ook in het bijzonder geboden hebben. Matth. 18 : 15-18: „Maar indien uw broeder tegen u gezondigd heeft, ga henen en bestraf hem tussen u en hem, alleen; indien hij u hoort, zo hebt gij uwen broeder gewonnen. Maar indien hij u niet hoort, zo neem nog één of twee met u; opdat in den mond van twee of drie getuigen alle woord besta. En indien hij dezelve geen gehoor geeft, zo zeg het der Gemeente; en indien hij ook der Gemeente geen gehoor geeft, zo zij hij u als de heiden en de tollenaar. Voorwaar zeg Ik u: Al wat gij op de aarde binden zult, zal in den hemel gebonden wezen; en al wat gij op de aarde ontbinden zult, zal in den hemel ontbonden wezen.” De Heere wil niet, dat aan de heidenen en tollenaars de sacramenten gegeven worden, die Hij alleen voor de gelovigen heeft ingesteld. En opdat men dit niet zou opvatten van een bijzonder oordeel, wordt er nadrukkelijk aan toegevoegd: „Wat gij op de aarde binden zult”, enz. Hetgeen niet kan verstaan worden van de publieke, algemene sleutelmacht. 1 Kor. 5 : 3-5: „Doch ik, als wel met het lichaam afwezend, maar tegenwoordig zijnde met den geest, heb alrede alsof ik tegenwoordig ware, dengene die dat alzo bedreven heeft, besloten, in den Naam onzes Heeren Jezus Christus, als gijlieden en mijn geest samen vergaderd zullen zijn met de kracht onzes Heeren Jezus Christus, denzulke over te geven den satan tot verderf des vleses, opdat de geest behouden mag worden in den dag van den Heere Jezus”, en vers 11: „en dat gij met den zodanige ook niet zult eten”, en vers 13: „En doet gij dezen boze uit ulieden weg”; 2 Thess. 3 : 6: „En wij bevelen u, broeders, in den Naam onzes Heeren Jezus Christus, dat gij u onttrekt van een iegelijk broeder die ongeregeld wandelt, en niet naar de inzetting die hij van ons ontvangen heeft”, en vers 14: „Maar indien iemand ons woord door dezen brief geschreven, niet gehoorzaam is, tekent dien; en vermengt u niet met hem, opdat hij beschaamd worde”; 2 Joh. vers 10v.: „Indien iemand tot ulieden komt en deze leer niet brengt, ontvangt hem niet in huis en zegt tot hem niet: Zijt gegroet. Want die tot hem zegt: Zijt gegroet, die heeft gemeenschap aan zijn boze werken.”

3. Omdat de eer van God door het misbruik der sacramenten gekrenkt wordt. Want God wordt smaadheid aangedaan, wanneer zonder onderscheid de goddeloze en godslasterlijke mensen voor kinderen Gods gehouden worden, en wanneer zo het Rijk van God met het rijk des duivels vermengd wordt.

4. Opdat de ontheiliging der sacramenten en des verbonds vermeden moge worden, welke door God verdoemd en gestraft wordt. En deze ontheiliging heeft plaats,

wanneer aan de goddelozen in de sacramenten gegeven wordt, hetgeen hun in het Evangelie geweigerd wordt. Opdat de zuiverheid van de leer en van de dienst Gods onderhouden worde. Om de zaligheid en welvaart van de Gemeente, die gestraft wordt, als zij willens en wetens toelaat, dat de sacramenten ontheiligd worden. Om de zaligheid van hen die gezondigd hebben; opdat zij menigmaal vermaand en beschaamd gemaakt, weer op de rechte weg mogen komen; en opdat ze toegelaten tot de sacramenten, zich geen zwaarder oordeel op de hals halen. Opdat de ergernissen in de Gemeente voorkomen mogen worden, en de zwakken door de verkeerde voorbeelden niet bedorven werden, 1 Kor. 5 : 6: „Weet gij niet dat een weinig zuurdesem het gehele deeg zuur maakt?" Opdat zij die nog buiten zijn, mogen gewonnen worden; of: Opdat de ergernissen buiten de Gemeente mogen geweerd worden, en opdat zij die nog geen lidmaat der Gemeente zijn, daardoor niet van verre blijven.

5. Bij deze oorzaken kunnen nog andere gevoegd worden.

Die het geloof verloochenen, behoren niet tot de sacramenten toegelaten te worden. Want het zijn geen lidmaten der Gemeente, voor wie alleen de sacramenten ingesteld zijn. En de Christenen of gelovigen moeten niet vermengd worden met degenen, die aan de Gemeente vreemd, of die openlijk goddelozen zijn, godslasteraars, die tot de ketterij van de Arianen of Mohammedanen enz. afvallen. Maar zij die geen boetvaardigheid willen doen, die verloochenen het geloof: „Die het geloot heeft verloochend, is erger dan een ongelovige", 1 Tim. 5 : 8. Daarom moeten degenen die geen boetvaardigheid willen doen en in hun schandelijk leven volharden, van de Gemeente uitgesloten en van het gebruik der sacramenten afgehouden worden.

6. Christus zegt in Matth. 7 : 6: „Geef het heilige den honden niet, noch werpt uw paarlen voor de zwijnen." Maar allen die in een schandelijk leven volharden, door met de Gemeente en met God Zelf de spot te drijven, die zijn inderdaad honden en zwijnen. Daarom mogen die niet toegelaten worden tot de sacramenten. Want omdat Christus dit gezegd heeft inzake het Woord dat men hoort, dat ingesteld is niet alleen voor de bekeerden, maar ook voor de onbekeerden die nog bekeerd zullen worden, zo heeft Hij nog veel meer dit gesproken van het zichtbare Woord, d.w.z. van de sacramenten, die uitsluitend voor de bekeerden ingesteld zijn.

7. De ongelovigen, goddelozen en godslasteraars behoren niet gedoopt te worden, Hand. 8 : 37: „Indien gij van ganser harte gelooft, zo is het geoorloofd." Daarom moeten zij tot het Avondmaal ook niet toegelaten worden. Want Christus heeft het Avondmaal voor Zijn Gemeente ingesteld, waartoe niet zij behoren, die niet gedoopt mogen worden.

8. Zij die nog niet gedoopt zijn, behoren tot het Avondmaal niet toegelaten te worden. Maar voor hen die van het geloof en de Doop afvallen is de Doop geen Doop meer. Rom. 2 : 25: „Want de besnijdenis is wel nut, indien gij de Wet doet; maar indien gij een overtreder der Wet zijt, zo is uwe besnijdenis voorhuid geworden"; d.w.z., als gij in de overtredingen halsstarrig volhardt, zonder bétering of boetvaardigheid. Daarom behoren zij die van het geloof en van hun Doop afvallen, niet tot het Avondmaal toegelaten te worden.

Bezwaar. Die van het geloof en de Doop afvallen, mogen niet opnieuw gedoopt worden. Dus blijft de Doop voor hen een Doop.

Antwoord. De Doop blijft voor hen een Doop, wat betreft de uiterlijke ceremonie, die niet herhaald behoort te worden, maar niet wat betreft de betekende zaak van de Doop, welke is de gemeenschap of het recht des Verbonds en der Gemeente. Want dat verwerpen zij, wanneer zij het geloof en de boetvaardigheid verwerpen. Maar het wordt hun teruggegeven, als zij zich bekeren, ook zonder dat de ceremonie herhaald wordt, zoals tevoren over de Doop bij de tweede kwestie, niet ver van het slot,

bewezen is. Maar zolang zij in hun afvalligheid blijven, zijn ze niet in de Gemeente, en daarom behoren zij ook niet tot het Avondmaal toegelaten te worden.

9. Wie de belofte der genade niet toekomt, tot hem behoren ook de tekenen der genade niet uitgebreid te worden. Want anders zou de Gemeente oneerlijk handelen, door hen toer te laten, die God buitensluit. En zij zou met zichzelf in strijd komen. Want ze zou met het zichtbare Woord vrijspreken, die zij met het hoorbare Woord zou veroordelen. De godslasterlijke en boosaardige mensen komt de belofte der genade niet toe. Daarom behoren de tekenen ook niet tot hen uitgebreid te worden.

10. Tenslotte: De instelling der sacramenten, of de voorwaarde waarop men tot de sacramenten komen mag, vereist geloof en boetvaardigheid. Daarom moeten de ongelovigen en onboetvaardigen niet tot de sacramenten toegelaten worden. Dit bewijs staat vast, omdat men op grond van zulke tegengestelde dingen steeds tot vaststaande conclusies komt. Zij die toegelaten behoren te worden, hebben geloof en boetvaardigheid. Zij die daarentegen dus geen geloof en boetvaardigheid bezitten, mogen niet toegelaten worden.

De noodzaak van de kerkelijke tucht wijst de Nederl. Geloofsbelijdenis aan in de Artikelen 29, 30 en 32, en D.L., III/W, ast. 17.

Wat door de bestrijders van de kerkelijke discipline tegengeworpen wordt zal aan het slot van dit traktaat verklaard en beantwoord worden.

4. Tot welke doeleinden de kerkelijke discipline of tucht gebruikt wordt.

Het doel waartoe de kerkelijke discipline gebruikt moet worden, is niet opdat hierdoor enige macht of tirannie der Dienaren bevestigd zou worden. Want zij behoren ook voornamelijk de tucht onderworpen te zijn, en zij worden door deze breidel vooral binnen de perken van hun roeping gehouden. Want de Sleutelen behoren niet aan de Dienaren, maar aan de Gemeente. Ook is het doel er niet van, dat de arme zondaars gekweld, verdrukt en tot wanhoop gebracht worden. Dat zijn lasteringen van de vijanden van de tucht.

Maar de doeleinden zijn deze, welke door de apostel Paulus zelf in 1 Kor. 5 geleerd en aangewezen worden:

1. Opdat de moedwilligen door dit middel verbroken, beschaamd en vervaard gemaakt, weer tot zichzelf komen en zich bekeren, 1 Kor. 5 : 5: „Dezulke over te geven den satan tot verderf des vleses, opdat de geest behouden mag worden in den dag van den Heere Jezus.” Daarom is de ban een medicijn, en dient ze niet tot wanhoop, maar tot bekering en zaligheid,

2. Opdat de andere Christenen door het voorbeeld van en de omgang met de boosdoeners niet verdorven worden. Want als een schurftig schaap niet uitgesloten wordt, dan verderft het meestal de hele kudde met zijn besmetting: „Een weinig zuurdesem maakt het gehele deeg zuur”, 1 Kor. 5 : 6.

3. Opdat de anderen ervan afgeschrikt worden om te zondigen, 1 Tim. 5 : 20: „Bestraf die zondigen in tegenwoordigheid van allen, opdat ook de anderen vreze mogen hebben.”

4. Opdat de Gemeente niet met ergernis bezoedeld wordt, en opdat de ontheiliging der sacramenten en Gods toorn geweerd mogen worden, 1 Kor. 5 : 7 (vgl. N.G.B., art. 30 en 32).

5. Waarin de sleutelmacht van de wereldlijke macht óf van het recht der burgerlijke regering verschilt.

Er zijn vele duidelijke verschillen.

1. De kerkelijke discipline of tucht wordt door de Gemeente geoefend, de wereldlijke

of burgerlijke macht door de Wethouder of Magistraat.

2. Bij de wereldlijke regering wordt er geoordeeld naar burgerlijke, vaststaande wetten; de Gemeente oordeelt naar Goddelijke wetten of naar Gods Woord.

3. De Gemeente handhaaft haar recht door het Woord, door de onboetvaardigen Gods toorn te verkondigen; het burgerlijk recht bedwingt de moedwilligen met lichamelijk geweld.

4. De Gemeente vermaant eerst op verschillende manieren en langs diverse trappen, en wanneer de overtreder (Letterl.: misdader) zich bekeert, dan gaat ze niet verder met de executie om te straffen. Maar de Magistraat gaat wel verder, om te straffen, ook al bekeert zich de misdadiger.

5. De Gemeente let alleen op de verbetering van de overtreder, de Magistraat let op de executie of uitvoering van het recht en op de algemene rust en vrede. Wil de dief niet naar God varen, laat hij dan naar de boze varen!

6. Zoals de Gemeente niet straffen kan degene die zich bekeert, zo is zij ook verplicht om het oordeel en de straf weer te veranderen, wanneer de overtreder zich bétert en bekeert. Maar wanneer de Magistraat eenmaal gestraft heeft, dan verandert zij het oordeel en de straf niet, al was het ook, dat de gebannene in een ander land vroom was geworden. De moordenaar bekeerde zich aan het kruis, en wordt door Christus in het paradijs opgenomen, en toch vervolgt de Magistraat de straf, en sluit hem buiten de burgerlijke samenleving. Zo wordt ook menigmaal iemand kerkelijk geoordeeld, omdat het burgerlijke vonnis achterwege bleef; zoals wanneer de Gemeente buiten haar sluit en niet meer als kerkleden erkent degenen, die geen boetvaardigheid doen, welke mensen echter wel door de burgerlijke Overheid geduld worden; en daarentegen verwerpt de Magistraat menigmaal degenen die de Gemeente aanneemt, zoals wanneer de Magistraat overspelers, moordenaars en dieven met de strop straft, die de Gemeente echter, wanneer zij zich bekeren, niet bant of buitensluit, maar aanneemt.

6. Welke orde bij de uitvoering van de sleutelmacht gehouden, en welke misbruiken vooral vermeden dienen te worden.

De orde der kerkelijke discipline wordt ons door Christus voorgeschreven in Matth. 18 : 15-17: „Maar indien uw broeder tegen u gezondigd heeft, ga henen en bestraf hem tussen u en hem alleen; indien hij u hoort, zo hebt gij uwen broeder gewonnen. Maar indien hij u niet hoort, zo neem nog één of twee met u; opdat in den mond van twee of drie getuigen alle woord besta. En indien hij denzelven geen gehoor geeft, zo zeg het der Gemeente; en indien hij ook der Gemeente geen gehoor geeft, zo zij hij u als de heiden en de tollenaar.” Dit is daarom de wettige weg om de gevallen te beteren en de moedwilligen in de Gemeente van Christus te straffen. De trappen ter bestraffing zijn deze vier: 1. Een broederlijke vermaning in het bijzonder (of: particulier), 2. een vermaning van velen, 3. een vermaning van de Gemeente; en 4. het publieke en algemene oordeel der Gemeente, en de uitvoering daarvan.

De trappen 1. en 2. hebben plaats bij particuliere zonden, die niet openbaar zijn. De derde trap bij openbare zware zonden, en de vierde trap, wanneer de zondaar moedwillig en halsstarrig is, door alle Godzalige vermaningen der Gemeente te verachten en zich niet te willen bekeren. Alleen in dat geval vaart de Gemeente voort tot de uitsluiting, daar zij de moedwillige voor een „heiden en tollenaar" houdt, d.w.z. voor iemand die niet tot de Gemeente behoort, zomin als tot het Koninkrijk van God, zolang hij zich niet bekeert.

Daarom moet aan de ban noodzakelijk voorafgaan: Ten eerste, dat men de dwaling of val kent. Ten andere, dat men ook weet, dat hij die verdwaald of gevallen is,

moedwillig in zijn dwalingen of zonden volharden wil. Dus als iemand Rooms, een Ariaan of David-Jorist enz. geworden is, die moet niet voor een lid der Gemeente gehouden worden, ook al beweert hij, dat hij lid is en tot de Gemeente wil blijven behoren, tenzij hij de dwaling verwerpt en vervloekt. en naar de leer des Evangelies leeft. De reden daarvan is, dat God Zijn Gemeente wil afgescheiden hebben van andere sekten en van de leden van de duivel. Maar zij die de eed breken, die zij bij de Doop Christus gezworen hebben, die zijn geen leden van Christus, maar van de duivel. Dus moeten zij van de Gemeente afgesneden worden, ook al beweren zij dat ze Christen zijn. Want met hun werken verloochenen zij hetgeen zij met de mond zeggen. En het is duidelijk dat zij liegen, want het geloof en een christelijk leven laten zich niet van elkaar scheiden. Wie dus die twee scheiden willen, drijven de spot met God en met de Gemeente.

Een afvallige is niet de mens die te eniger tijd, soms menigmaal in leer en leven zondigt en zich weer bekeert, maar die, hoewel overtuigd van zijn dwalingen en boze leven, daarmee niet breken wil. En als iemand boetvaardigheid belooft en dat ook uiterlijk te kennen geeft - al is hij van binnen een huichelaar - dan is de Gemeente toch verplicht om hem in haar gemeenschap toe te laten, zolang totdat hij zichzelf openbaar maakt. Want het komt de Kerk niet toe, om over de verborgen dingen te oordelen.

De misbruiken die vermeden dienen te worden, of de verhoedingen die bij de ban in acht genomen moeten worden, zijn de volgende:

1. Dat de trappen van vermaan, zoals Christus die in Matth. 18 voorgeschreven heeft, niet verzuimd, maar nageleefd worden. Daarom moet eerst de privé- of particuliere vermaning voorafgaan, 1. om Christus' wil, 2. om de liefde, die gebiedt dat wij alles moeten proberen wat tot zaligheid van onze naaste dienen kan. En laat de vermaning een ontdekking of bestraffing zijn van de zonden of dwaling, op grond van Gods Woord; en een aansporing tot bétering. Laat ze ook broederlijk zijn, (1). opdat de zondigende broeder niet terstond voor een vijand, of voor vervreemd van de Gemeente gehouden worde; (2). Dat men hem minnelijk behandel. hem steeds onze goedgunstigheid en begeerte tonende om hem te helpen (2 Thess. 3 : 15): „En houdt hem niet als een vijand, maar vermaant hem als een broeder.”

2. Dat de hele procedure op die manier en met dat doel verricht worde, zoals dat behoort, d.w.z. naar Gods Woord en tot zaligheid van zondaars. Want God wil een Uitvoerder zijn, niet van het vonnis van een ander, maar van dat van Hemzelf.

3. Dat de oorzaak der uitsluiting zeker, rechtvaardig en noodwendig zij, en niet onzeker of lichtvaardig. Laat men niet roekeloos of vanwege allerlei verdachtmakingen tot de uitsluiting voortvaren, maar alleen wanneer de uiterste nood daartoe dringt; naar het voorbeeld van de doktoren, die niet tot amputatie van een lid overgaan, dan wanneer de gezondheid en het behoud (= welzijn) van het gehele lichaam dat eist en de nood het vordert, n.l. als er dwalingen tegen het fundament der christelijke leer, of wanneer bepaalde publieke wandaden hardnekkig verdedigd worden.

4. Dat het geschiede met bewilliging en uit naam van de gehele Kerkenraad en Gemeente, dus niet van één alleen of van de Dienaars alleen. Want deze bevoegdheid is door Christus niet aan enkelen of aan de Dienaars alleen gegeven (hoewel de bediening en uitvoering vaak aan weinigen of aan één Dienaar alleen, door de Gemeente toevertrouwd wordt), maar aan de hele Gemeente: „Indien hij u en anderen geen gehoor geeft, zo zegt het der Gemeente.” „De oversten der volkeren voeren heerschappij over hen. Doch also zal het onder u niet zijn”, Matth. 20 : 25v. Daarom wordt de bewilliging en instemming der Gemeente vereist, 1. omdat Christus dat bevolen heeft, 2. opdat deze procedure des te meer aanzien zou krijgen, 3. opdat niemand enig onrecht geschiede, 4. opdat de kerkdienst niet ontaardt in het heersen

van enkelen of in een pauselijke tirannie, en 5. opdat de veroordeling der hardnekkigen des te rechtvaardiger moge zijn.

5. Dat er geen scheuringen en ergernissen in de Gemeente verwekt worden. Als de goeden zien, dat velen onderling verschillende opvattingen hebben, dat er groter kwaad uit zou voortkomen, dat de Gemeente zou verscheurd worden, als de Dienaars zulke onheilen zien en vrezen, dan moeten ze niet voortvaren tot de afsnijding, maar én particulier én in het openbaar vermanen en aansporen. Als dit niet helpt, dan gaan ze vrijuit. Want „zalig zijn zij die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden" (Matth. 5 :. De anderen zullen om hun hardnekkigheid en moedwil gestraft worden. De Nederl. Gereformeerde Kerk vat al hetgeen hier inzake de orde der discipline in het voorafgaande breder onderwezen is, in zeer beknopte woorden samen, wanneer zij zegt, dat in de Kerk van God de excommunicatie of ban geëist wordt, die met alles wat eraan verbonden is, moet geschieden naar het Woord van God. Want daarmee geeft zij te kennen, dat niet alleen de excommunicatie in Gods Woord gegrond is, maar dat ook de gehele uitoefening ervan, met wat er verder aan verbonden is, naar de regel van Gods Woord dient te geschieden.

Algemene bezwaren tegen de kerkelijke discipline of tucht, en tegen de ban.

Bezwaar 1. De ban of afsnijding is nergens bevolen. Dus mag de Gemeente niemand van de sacramenten uitsluiten.

Antwoord. Het is niet waar, dat de ban nergens bevolen wordt. Want wij hebben al eerder bij de derde kwestie tal van voorbeelden aangehaald inzake Gods bevel, en wel uit beide Testamenten, n.l. Deut. 1 : 7, Jes. 1 : 11 en 66 : 3, Jer. 7 : 21, Matth. 5 : 24, 16 : 19 en 18 : 17v., 1 Kor. 5 : 5 en 11 : 28, 2 Thess. 3 : 14. Er zijn er trouwens nog meer, zoals Ps. 50 : 16: „Maar tot den goddeloze zegt God: Wat hebt gij Mijn inzettingen te vertellen en neemt Mijn verbond in uw mond?" 1 Kor. 11 : 20: „Als gij dan bijeen tezamen komt, dat is niet des Heeren Avondmaal eten", en 1 Tim. 1 : 20: „Onder welke is Hymeneüs en Alexander, die ik den satan overgegeven heb, opdat zij zouden leren niet meer te lasteren.”

Aanhoudend bezwaar. God verbiedt wel de goddelozen, om aan de sacramenten deel te nemen, maar Hij gebiedt niet, dat de Kerk ze weert.

Antwoord. Hetgeen God verbiedt dat in Zijn Kerk geschiedt, wil Hij ook door het oordeel der Kerk vermeden hebben. En het feit, dat God Zijn Kerk geboden heeft, dat ze de goddelozen publiek zal weren en uitsluiten, is duidelijk bewezen uit de aangehaalde teksten.

Bezwaar 2. Wie geen hartekenners zijn, behoren zich het recht (letterl. macht) om iemand van de sacramenten te weren, niet aan te matigen. Want zij kunnen immers niet weten, wie zich al dan niet in waarheid bekeren; ook kunnen zij de waardigen niet van de onwaardigen onderscheiden. De Gemeente kent de harten niet. Daarom behoort zij ook niet het recht te nemen om iemand van de sacramenten te weren.

Antwoord. 1. Wij geven toe, dat de Gemeente dit recht zich niet mag aanmatigen. Want de Gemeente ontleent deze bevoegdheid niet aan haarzelf, maar zij maakt van het recht gebruik, dat haar door Christus gegeven is, zoals al eerder werd aangetoond.

2. Maar als wij hier verder uit wensen te concluderen dat de Gemeente ook dit haar geschonken recht niet behoort te gebruiken, omdat zij de harten niet kent, dan is dit een verkeerde conclusie. Want tot de uitsluiting wordt niet vereist, dat men de harten kent, maar dat men kan oordelen over het uiterlijke leven en gevoelen van hen, die aan de sacramenten willen deelnemen. Daarom oordeelt de Gemeente naar Gods Woord niet over de verborgen of geheime zaken van het hart, maar over de openbare dingen, d.w.z. over dingen die zich in de uiterlijke belijdenis en wandel openlijk vertonen;

door op grond van Gods Woord te verklaren, dat de onboetvaardigen verdoemd zijn, en door krachtens dat Woord de boetvaardige vrij te spreken. Maar zoals zij de heimelijke huichelaars niet onderscheiden kan, matigt zij zich ook dit oordeel over hen niet aan, maar laat ze aan Gods oordeel over (letterl.: „bevolen”).

Bezwaar 3. Christus gebiedt in Matth. 13 : 30: „Laat ze beide (namelijk het onkruid met de tarwe) tezamen opwassen tot den oogst.” Dus moeten de Dienaars der Gemeente niemand van de Gemeente uitsluiten.

Antwoord. 1. Christus onderscheidt daar het ambt van de Dienaars en de Overheid. En het wil dit zeggen: Laat ze opwassen, d.w.z. doot degenen, die aan de Gemeente vreemd zijn, niet met lichamelijk geweld; welk geweld de Dienaars der Gemeente verboden wordt tegen de huichelaars of vijanden te gebruiken.

2. Of Hij verbiedt daar de Dienaars, dat ze de huichelaars van de oprechte Godzaligen zullen scheiden, omdat ze dit niet doen kunnen, maar dat gedaan zal worden door de Engelen op de Jongste dag. Met dit laatste antwoord komen onze Nederl. Overzeters overeen, die zeggen: Hiermee wil Christus niet het ambt der Overheid wegnemen bij het straffen der bozen, Rom. 13 : 4, noch dat der Kerk bij het oefenen van de discipline, 1 Kor. 5 : 7, maar Hij geeft te kennen dat men daarbij voorzichtigheid dient te betrachten, en dat de hypocrieten en bozen niet geheel geweerd kunnen worden, aangezien zij van de ware gelovigen soms niet zo goed onderscheiden kunnen worden; zoals het brandkoren van het goede koren, als het pas opkomt, moeilijk te onderscheiden is.

Bezwaar 4. Van werken behoort men niemand af te keren, maar veeleer alle mensen daartoe te dwingen. Het gebruik der sacramenten is een goed werk. Dus mag niemand daarvan afgekeerd, maar moeten alle mensen daartoe gedwongen worden.

Antwoord.

1. Het gebruik der sacramenten is wel een goed werk, wanneer het door bekeerden, maar niet als het door de huichelaars en onbekeerden gedaan wordt. Want hoewel het gebruik der sacramenten op zichzelf een goed werk is, namelijk wanneer de deugdelijke werken, d.w.z. een waarachtige bekering en geloof aan dit werk voorafgaan en het ook vergen, nochtans wanneer de goddelozen de sacramenten ontvangen, dan is het in geen geval een goed werk. Want het is geen gebruik, maar een misbruik en een vreselijke ontheiliging van de sacramenten, die Christus ons zeer ernstig verbiedt, als Hij (Matth. 5 : 24) zegt: „Laat daar uw gave voor het altaar, en ga heen”, enz.

2. Dat de mensen tot de goede werken gedwongen moeten worden, is zo te verstaan, dat deze dwang ordelijk plaats heeft, n.l. dat ze eerst gedwongen worden tot werken der deugden, en daarna tot de werken der ceremoniën. En zo moet men de uitspraak van Christus verstaan, Luk. 14 : 23: „Dwing ze in te komen.” Als zij nu als volgt hun bezwaar stellen: De goede werken mogen niet verboden worden. Het gebruik van de sacramenten is een goed werk. Dus mag het niet verboden worden, dan geven wij dat helemaal toe. Want wij verbieden niet het gebruik, maar het misbruik der sacramenten.

Aanhoudend bezwaar 1. God heeft gewild, dat ze allen het Pascha zouden houden.

Antwoord. Hij heeft niet gewild, dat alle moedwilligen en onreinen dat zouden houden, maar zij die leden van Zijn volk zijn en in de burgerlijke samenleving behoorden verdragen te worden. En inzake de moedwilligen luidde een gebod, dat ze uitgeroeid moesten worden, Num. 15 : 30v.

Aanhoudend bezwaar 2. Er geschiedt en volgt toch vaak veel verkeerd op, als men op iemand de kerkelijke tucht toepast.

Antwoord. Dat kwaad komt van de kant van hen, die de tucht beletten en ze niet willen (op)volgen, maar niet van de kant van de vermaners (Matth. 5 : 6:) „Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid", d.w.z. die begeren, dat alle dingen recht geschieden; als het niet gebeurt, dan is dat hun schuld niet. Maar wij moeten (Rom. 3 : 28) geen kwaad doen, of geen goed nalaten dat God gebiedt, opdat het goede daaruit voortkome. Laten wij onze plicht (lettert.: Ampt) doen en de uitkomst aan God overlaten. Als er geen goed geschiedt, dan zullen we toch een goed geweten houden.

Bezwaar 5. De Profeten, Apostelen en Johannes de Doper hebben niemand uitgesloten; ja, Johannes heeft het adderengebodsels gedoopt (Matth. 3 : 7, Luk. 3 : .). Daarom behoren onze Dienaars ook niemand uit te sluiten.

Antwoord. Van Johannes de Doper is het niet waar, dat hij het adderengebodsels gedoopt heeft. Wel is waar, dat zij uit het adderengebodsels waren die hij doopte. En toch waren ze dat niet meer, toen hij ze doopte. Want hij doopte niemand dan die hun zonden beleden. Hij „predikte den Doop der bekering tot vergeving der zonden" (Mark. 1 : 4v.), en hij eiste van de gedoopten dat zij vruchten zouden voortbrengen, der bekering waardig (Matth. 3 : 8). Wat de Profeten betreft: Hoewel zij niet alle goddelozen van de offers en sacramenten konden uitsluiten vanwege de grote menigte, toch hebben zij de boosheden der goddelozen en het misbruik der sacramenten zeer hevig bestraft, en bestraffen zij doorgaans met lange predicaties enerzijds de huichelaars en goddelozen, en anderzijds de Gemeente, die hen tot de, offeranden toeliet. Wat de Apostelen betreft: Het feit dat zij de ban gebruikt hebben, is duidelijk uit het voorbeeld al van Paulus alleen, die geboden heeft dat de Korinthische bloedschender aan de satan overgegeven en uit de Gemeente geworpen zou worden, 1 Kor. 5. enz., over welk voorbeeld straks nog wat breder gehandeld zal worden.

Aanhoudend bezwaar. Johannes alléén liet hen toe, die belijdenis des geloofs en der bekering deden, en alleen verwierp hij ook de onbekeerden. Daarom is het een Dienaar alléén ook geoorloofd uit te sluiten, welk punt eerst ontkend werd, of anders bewijst dit voorbeeld van de Doper het niet.

Antwoord. Er is een groot onderscheid tussen Johannes de Doper en onze Dienaars. Johannes was begiftigd met een profetische en apostolische (vol) macht, die onze Dienaars niet hebben. Bovendien, men handelde toen over de vergadering van een nieuwe Gemeente, en niet over de uitsluiting van mensen die tot de Gemeente behoord hadden en die ervan afgevallen waren.

Andere bezwaren, op een publiek dispuut te Heidelberg voorgesteld, en door Dr. Ursinus weerlegd.

Bezwaar 1. Als het Woord en de sacramenten niet recht bediend kunnen worden zonder de kerkelijke tucht, dan moet daaruit volgen, dat in de Oude Kerk en in onze dagen in vele welgestelde gemeenten, waar de kerkelijke tucht niet geoefend is of wordt, het Woord en de sacramenten ook niet recht bediend zijn of worden. Maar omdat dit zeer ongerijmd is, is het ook ongerijmd te beweren, dat het Woord en de sacramenten niet recht bediend kunnen worden zonder kerkelijke tucht.

Antwoord. Het is niet ongerijmd te zeggen, dat in de Gemeenten waar geen kerkelijke tucht geoefend wordt, het Woord en de sacramenten niet recht bediend worden, als men dat verstaat van zo'n zuivere bediening, die geheel en al met Gods Woord in alles overeenkomt. Er is ook een zuivere bediening (mogelijk), die niet in alles helemaal

overeenkomt, maar toch zo geregeld is, dat ze God behaagt en de Gemeente heilzaam is. De Gemeente zal bij deze zwakheid nimmermeer de eerste oprechtheid der bediening verkrijgen. En hoewel er wel eens enige vlekken blijven, die niet dadelijk verbeterd kunnen worden, dan kan toch de bediening God behagen en voor de Gemeente heilzaam zijn. Maar intussen moeten de gebreken beleden en betreurd werden. Want „zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid" (Matth. 5 :6. Tenzij men dit belijdt en toegeeft, zal men moeten zeggen, dat er nimmermeer een zuivere en waarachtige Gemeente in de wereld geweest is, noch zijn zal. En dit antwoord diende te volstaan. Maar aangaande de Oude Kerk antwoorden wij ook, dat het niet waar is, dat in haar midden de kerkelijke tucht niet geoefend werd. Want steeds is het ambt der kerkelijke discipline in de Eerste Christelijke Gemeente gebruikt, zelfs in de gemeente van Korinthe, die veel vlekken gehad heeft, en is ook gebleven in een slecht-gestelde kerk, zoals in de Pauselijke, hoewel met groot misbruik. En het feit, dat in de Eerste Christelijke Gemeente enkele honderden jaren na Christus, de kerkelijke tucht gebloeid heeft, blijkt uit deze uitspraak van Chrysostomus: „Als er een openbare boosdoener aan de Tafel des Heeren komt, geef hem dan het lichaam en bloed des Heeren niet. Wil hij niet wijken (= toegeven), geef het mij dan te kennen; want ik zal liever mijn bloed (laten) vergieten, dan dat ik hem zal toelaten." Daaruit blijkt dus, dat de christelijke ban in de Gemeente gebruikt werd, zelfs vele jaren na Christus' hemelvaart.

Aanhoudend bezwaar. Maar in onze en in de Zwitserse kerken wordt de ban niet gebruikt. Dan zouden dus in die kerken het Woord en de sacramenten niet zuiver bediend worden.

Antwoord. Hoewel de ban in sommige kerken niet gebruikt wordt, dan nog worden het Woord en de sacramenten oprecht bediend naar de tweede betekenis van de oprechtheid der bediening; als wij intussen maar hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, d.w.z. proberen dat alle dingen zo goed mogelijk verbeterd worden.

Bezwaar 2. Men moet de Gemeente geen leer opdringen, die in Gods Woord niet óf in woorden geleerd, óf door voorbeelden bevestigd wordt. Deze leer van de ban of afsnijding wordt in Gods Woord niet geleerd in woorden, noch met voorbeelden bevestigd. Dus moet ze de Gemeente niet opgedrongen worden.

Antwoord. Het is onwaar, dat deze leer noch met woorden noch met voorbeelden in Gods Woord geleerd wordt. Die woorden staan in Matth. 18 : 17: „Zo zeg het der Gemeente, en als hij ook der Gemeente geen gehoor geeft, zo zij hij u als de heiden en tollenaar." Er zijn ook voorbeelden, 1 Kor. 5 : 5: „Denzulke over te geven den satan tot verderf des vleses", en 1 Tim. 1 : 20: „die ik den satan overgegeven heb."

Bezwaren tegen de woorden.

Aanhoudend bezwaar 1. In Matth. 18 wordt geen kerkenraad of ban genoemd. Daarom kan dit niet uit deze woorden bewezen worden.

Antwoord. Het is niet waar, dat er geen sprake van is. Want met het woord „Gemeente" wordt de kerkenraad bedoeld. En van de ban wordt er gesproken, als er gezegd wordt: „Hij zij u als een heiden en tollenaar."

Aanhoudend bezwaar 2. De Kerk is de kerkenraad niet. Nu wil Christus, dat men het de Kerk zal zeggen en dat de vermaning door de Kerk gedaan wordt. Dus spreekt Hij niet van de kerkenraad.

Antwoord. Christus spreekt van de Joodse kerk, die er toen was, en ook voornamelijk van de Christelijke kerk, die Hij vergaderen zou. Nu moet er in de regering der Kerk orde zijn. Er moeten er enkelen door de Kerk aangesteld zijn om de zaken te leiden en wanorde te voorkomen. En zo was er in de Joodse gemeente een kerkenraad, die

„Synedrion" genoemd werd; zoals ook na Christus' komst de Apostolische kerk haar kerkenraad gehad heeft. En zulk een kerkenraad bedoelt Christus. Want men kan de gehele Gemeente geen zaak voorleggen zonder grote verwarring (te stichten).

Aanhoudend bezwaar 3. Weliswaar kan men de gehele Gemeente geen zaak voorleggen, maar wel een raad of sanhedrin, dat hetzij politiek hetzij burgerlijk is. Dus is dan de betekenis van „Zegt het der Gemeente": Zegt het de Raad der stad of de Magistraat.

Antwoord. De tegensprekers geven nu toe, dat men een zaak niet aan de hele Gemeente kan te kennen geven, maar wel aan een sanhedrin, dat echter dan niet kerkelijk, maar politiek zou zijn. Welnu, dan is het de vraag, of het sanhedrin een burgerlijke Raad geweest is; hetgeen wij ontkennen. En al gaven wij hun toe, dat deze Raad ook burgerlijk was, dan ontkennen wij toch, dat ze enkel burgerlijk of uitsluitend burgerlijk geweest is. Ze bezat ook een kerkelijke macht, en behandelde mede de zaken van de godsdienst. Ze bestond uit Farizeeën en Schriftgeleerden, d.w.z. uit godgeleerden en rechtsgeleerden. Want de Schriftgeleerden waren uitleggers van de burgerlijke wet, d.w.z. zij waren de rechtsgeleerden der Joden. En de Farizeeën waren uitleggers van de wet der zeden, d.w.z. ze waren de theologen der Joden. Nu wordt hier gevraagd, of Christus gebiedt, dat men het zeggen zal aan het sanhedrin als een burgerlijk dan wel als een kerkelijk college.

Op grond van de tekst bewijzen wij, dat Christus hier spreekt over het sanhedrin als een kerkelijk college.

1. Omdat ons bevolen wordt (Matth. 18 : 17), dat wij de gebannene zullen houden voor een heiden en tollenaar, d.w.z. voor iemand die vreemd is aan het Koninkrijk van God. Maar om iemand tot een tollenaar te verklaren, d.w.z. te verklaren dat hij niet bij het Rijk van God behoort, dat komt niet de burgerlijke, maar de kerkelijke Overheid toe. Want een heiden en tollenaar kan wel een lid van de stad of burgerij, maar geen lid van de Gemeente zijn.

2. Omdat deze belofte erbij gedaan wordt (Matth. 18 : 18): „Voorwaar zeg Ik u: Al wat gij op de aarde binden zult, zal in den hemel gebonden wezen" enz., welke belofte tegenover de bespottingen der goddelozen geplaatst wordt, opdat de gebannene niet zou zeggen: „Wat betekent het dan, als de Gemeente mij voor een ongelovige, voor een heiden en tollenaar houdt?" Ik zal niettemin even lekker (letterl.: „zoet") eten en drinken, ik word er niet mager van. Dan antwoordt Christus, dat het oordeel der Gemeente niet krachteloos zijn zal, maar dat Hij de handhaver of uitvoerder ervan zijn zal tegen de bespotters. Daarom komt het binden en ontbinden niet de burgerlijke magistraat, maar de Gemeente toe.

Maar zij willen bewijzen, dat het sanhedrin alleen burgerlijk geweest is, want ze zeggen: Een Raad die met lichamelijke straffen straft, is burgerlijk. Dit sanhedrin strafte met lichamelijke straffen, want het gaf Paulus macht om de christenen te doden, Hand. 9 : 2. Dus is het een burgerlijke Raad geweest.

Antwoord.

1. Wij geven toe, dat het ook burgerlijk geweest is, maar niet enkel of uitsluitend.

2. Een Raad die met reden lichamelijke straffen uitdeelt, is burgerlijk. Maar de Overpriesters deden dit zonder recht, want zij bezaten dit recht niet, maar trokken het ten onrechte aan zich, zoals ze Stefanus ten onrechte doodden, en door een oproer. Hoewel zoiets met de goedkeuring en voorkennis van de Overpriesters gebeurde, deden ze het toch verkeerd, volgens hun eigen belijdenis, Joh. 18 : 31.

Aanhoudend bezwaar 1. Augustinus zegt, dat de Joden gelogen hebben, toen ze zeiden, Joh. 18 : 31: „Het is ons niet geoorloofd iemand te doden."

Antwoord. Zo luiden de woorden van Augustinus, Trad. 114, in Johann.: „Doodden ze

niet dengene, dien ze brachten om gedood te worden?" enz. Dus hij zegt niet, dat ze gelogen hebben, maar dat ze toch gedaan hebben, waarvan ze riepen, dat het hun niet geoorloofd was.

Aanhoudend bezwaar 2. Chrysostomus legt het zo uit: *Het is ons niet geoorloofd, omdat het Paasfeest zo dichtbij is.*

Antwoord. Ondanks alle respect voor Chrysostomus, zeggen we toch, dat deze uitleg niet waar is. Want de historie spreekt ervan, dat de burgerlijke rechtspraak de Joden door Herodes de Grote ontnomen werd. En Józefus schrijft, dat het ganse Sanhedrin, op één uitzondering na, door hem vermoord werd. Dus willen de Joden dit tot Pilatus zeggen: Gij bezit het zwaardrecht, want het is ons niet geoorloofd iemand te doden; hetgeen Pilatus ook zelf bekrachtigt in Joh. 19 : 10: „Weet Gij niet dat ik macht heb U te kruisigen en macht heb U los te laten?"

Aanhoudend bezwaar 3. Maar Pilatus zei ook: „Neemt gij Hem en oordeelt Hem naar uwe wet", Joh. 18 : 31. Dus hebben de Joden toen het zwaardrecht bezeten.

Antwoord. Hij bedoelt de Wet van Mozes, en geeft hun macht om die te gebruiken, alsof hij gezegd had: Als Hij een godslasteraar is, stenigt Hem dan, ik sta u dat toe.

Aanhoudend bezwaar 4. Joséfus verklaart in het 19e Boek, dat de wetten de Joden door Claudius weer werden toegestaan. Dus hebben zij ook het zwaardrecht bezeten.

Antwoord. Wij keren de redenering om. Als Claudius hun de wetten weer toegelaten heeft, dan bezaten ze die tevoren niet. Bovendien liet Claudius hun kerkelijke wetten toe, d.w.z. dat ze hun eigen godsdienst vrij mochten uitoefenen (letterl. „beleven").

Aanhoudend bezwaar 5. Het zwaardrecht of het recht om met het zwaard te straffen, is de Joden door Herodes de Grote ontnomen.

Antwoord.

1. Als het hun door Herodes de Grote ontnomen werd, dan hebben ze het niet ten tijde van Christus bezeten. Want het staat vast, dat Herodes de Grote allang gestorven was, voordat Christus leefde.

2. Al hadden de Joden het zwaardrecht bezeten, dan is toch al eerder bewezen, dat Christus met de Gemeente bedoelt: enerzijds het Joodse sanhedrin, omdat het een kerkelijk college was, en anderzijds de Kerkenraad die er in de Christelijke Kerk zijn zou. Want de leer van de broederlijke straffen, in Mattheüs gegeven, behoort voornamelijk de Kerk van Christus toe, en is vooral aan haar toevertrouwd.

Tot zover is bewezen, dat er in de woorden van Mattheüs 18 sprake is van de Kerkenraad. Maar zij ontkennen tevens, dat Christus daar over de ban spreekt.

Aanhoudend bezwaar 1. Voor een heiden gehouden worden en gebannen zijn, is niet hetzelfde. Want Christus zegt: „Hij zij u als de heiden en tollenaar." Dus spreekt Hij niet over een publiek oordeel der Gemeente, maar van een bijzonder oordeel van een ieder. En dus is in die woorden de ban niet bedoeld.

Antwoord. Wij keren de redenering om. Als Hij hier van een bijzonder oordeel spreekt, dan spreekt Hij ook van het publieke oordeel der ganse Gemeente. Want wie door een ieder en door allen in de Gemeente voor een heiden gehouden wordt, wordt door heel de Gemeente niet voor haar lid, maar voor een vreemde en gebannene geoordeeld. Want door de Gemeente voor een heiden en tollenaar gehouden worden, wil zeggen: gebannen zijn en buiten de gemeenschap der Kerk verkeren.

Aanhoudend bezwaar 2. Christus zegt niet: Hij zij de ganse Gemeente, maar „hij zij u" als een heiden. Dus zal hij in uw oordeel als een heiden zijn, en niet in het oordeel van de Gemeente.

Antwoord.

1. Hier wordt de rechte oorzaak niet aangewezen. „Hij zij u", zegt Christus. Maar waarom? Omdat hij der Gemeente geen gehoor geeft. Dus is de reden waarom hij u en mij als een heiden zijn zal, niet het feit, dat hij mij en u geen gehoor geeft, maar: Omdat hij de Gemeente niet hoort, d.w.z. omdat hij zichzelf van de Gemeente afzondert. Daarom wordt hij dan ook weer voor een van de Gemeente afgezonderde en vervreemde gehouden.

2. Ik zeg er dit bij, dat nog minder tegenspraak verdraagt. Het is één en het zelfde, te zeggen: „Hij zij u", of „Hij zij der Gemeente." Want van hem, van wie Christus gebiedt dat hij u en mij tot een heiden zijn zal, wil Hij niet, dat hij de Gemeente als een christen is. Want anders zou Hij willen hebben, dat men dan over dezelfde mens terzelfder tijd (twee) tegenstrijdige uitspraken en oordelen zou doen. Dus staat het vast, dat hier ook van de ban, gesproken wordt, en dat die (ban) met de woorden „Hij zij u", enz. de ganse Gemeente bevolen wordt. Want ~der men door een Godzalig mens voor een tollenaar gehouden wordt, dan betekent dat: door allen als zodanig beschouwd worden. Want hetgeen door een Godzalig mens juist gedaan wordt, dat wordt ook door alle Godzaligen en door de ganse Gemeente gedaan. En als de uitspraak niemand speciaal geldt, dan zou ook niemand door de Gemeente voor een tollenaar gehouden kunnen worden. En door de Gemeente voor een tollenaar gehouden worden, betekent: in de ban gedaan worden en buiten de gemeenschap der Kerk verkeren.

Aanhoudend bezwaar 3. De goddeloze en boze mensen kunnen ook wel voor een heiden en tollenaar gehouden worden, al worden ze niet in de ban gedaan, n.l. door een geheim en niet-publiek oordeel der Gemeente. Want de Gemeente en een ieder van die Gemeente, kan wel hetzelfde van hen als van een heiden gevoelen, hoewel ze als zodanig niet publiek worden afgelezen. Dus is het niet hetzelfde, om een tollenaar of om een gebannene te zijn.

Antwoord. Christus zegt daar niet wat de Gemeente van zulke mensen zal denken, maar wat ze met hen zal dóen. Want opdat hij u en mij als een tollenaar zij, dient men te weten, niet wat de Gemeente in haar innerlijk over hem denkt, maar wat zij publiek over hem oordeelt of besluit. En Paulus verbiedt ook (1 Kor. 5 : 11), dat men met de boosdoeners eten zal, die niet door een geheim, maar door een bekend, publiek en afgelezen oordeel der Gemeente geschieden moeten worden. Tenslotte gebiedt dezelfde Apostel (1 Kor. 5 : 13), dat de bloedschender uit de Korinthische gemeente geworpen moet worden. Maar „uitwerpen" is niet alleen denken, maar ook publiek afkondigen en bannen.

Bezwaren tegen de voorbeelden van de ban der Apostelen in 1 Kor. 5: 5, 2 Kor. 2 : 5v., 2 Thess. 3 : 6 en 14v., en 1 Tim. 1 : 20.

Zij die tegenwoordig de kerkelijke discipline verwerpen, nemen tweërlei uitvlucht te baat tegen het voorbeeld van de Apostel, in 1 Korinthe 5.

Sommigen ontkennen helemaal, dat de Apostel over de ban spreekt, wanneer hij zegt: „Denzulke over te geven den satan", omdat „de satan overgeven" niet betekent: afsnijden of bannen, maar door een wonderlijke straf, door de dienst van satan, iemand ombrengen; of althans iemand die vervloekt en verwenst is, aan de satan overleveren om gepijnigd te worden, echter zó dat hij toch een lid der Gemeente blijft. Anderen geven wel toe, dat de Apostel hier over de ban spreekt, maar zij beweren dat dit voorbeeld ons niet aangaat, omdat er nu, als handhavers van de algemene tucht, christelijke Overheden zijn, die de Kerk in de tijd der Apostelen niet bezat.

Antwoord. Maar tegen eerstgenoemde lieden (gelden) de woorden van de Apostel (1 Kor. 5 : 13 en 11): „En doet gij dezen boze uit ulieden weg; dat gij met den zodanige

ook niet zult eten." Dit laat zich niet verstaan van een wonderlijke straf aan het leven, zoals Ananias en Saffira wedervoer van de zijde van Petrus. Maar deze woorden spreken van een gewoon ambt en oordeel der Gemeente.

1. Omdat hij zegt: „Doet gij hem weg", en hij hen bestraft, omdat zij hem niet weggedaan hadden, vers 2: „Zijt gij nog opgeblazen en hebt niet veel meer leed gedragen, opdat hij uit het midden van u weggedaan worde, die deze daad begaan heeft?" Maar zij bezaten niet allen de gave van Petrus. Dus zou hij hen ten onrechte bestraft hebben, omdat ze dat wonderwerk niet gedaan hadden.

2. Omdat hij de instemming der Gemeente vergt, vers 4: „Als gijlieden en mijn geest samen vergaderd zullen zijn." Maar een samenkomst der Gemeente was niet nodig om het mirakel van Petrus te doen.

3. Omdat hij wil, dat hij „den satan overgegeven wordt tot verderf des vleses, opdat de geest behouden mag worden in den dag van den Heere Jezus" (vers, d.w.z.: Hij wil dat er zo met hem gehandeld wordt, dat hij intussen in leven blijft en zich bekeert; opdat zijn vlees getemd wordt door een oprecht leedwezen, en de oude mens gedood en de nieuwe mens weer levend gemaakt wonde. Dus wil hij niet, dat hij omgebracht wordt.

4. Hij spreekt van de afzondering en uitsluiting buiten de Gemeente, als hij in vers 6 zegt: „Zuivert dan den ouden zuurdesem uit"; en in vers 9: „Dat gij u niet zoudt vermengen met de hoereerders", en in vers 11: „Dat gij met den zodanige ook niet zult eten." Al deze teksten spreken van afsnijden en niet van straffen aan het leven.

5. De vergelijking van de tekstwoorden der Schrift leert ons, dat zij die de christelijke leer met de mond of met hun leven verloochenen, niet voor christenen gehouden mogen worden. Ambrosius zegt, dat deze bloedschender, nadat het feit bekend is, uit de vergadering der broederschap, d.w.z. uit de Gemeente verdreven moest worden. En van hen die uit de Gemeente geworpen zijn, wordt met recht gezegd, dat zij aan de satan overgeleverd zijn, omdat zij in zijn rijk verkeren, zolang zij zich niet bekeren.

De anderen dwalen ook erg, wanneer zij beweren, dat Paulus daarom de bloedschender heeft willen bannen, omdat er geen christelijke Overheid was.

Antwoord. Maar dat is de oorzaak niet geweest. Want er waren tal van andere oorzaken, die ook nu nog van kracht zijn.

1. Het bevel van Christus, Matth. 18: „Zeg het der Gemeente." Daarop ziende, sprak Paulus (1 Kor. 5 :: „In den Naam onzes Heeren Jezus Christus, als gijlieden en mijn geest samen vergaderd zullen zijn", d.w.z.: Volgens Christus' bevel en wil, om „denzulke over te geven aan den satan."

2. Opdat de gebannenen zich bekeren.

3. Opdat de anderen niet besmet worden. „Een weinig zuurdesem maakt het gehele deeg zuur" (vers. Want,

4. Christus, ons Pascha, is voor ons geslacht, opdat wij Feest zouden houden in ongezuurde broden der oprechtheid en der waarheid, opdat wij een nieuw deeg mogen zijn, en opdat wij de oude zuurdesem der kwaadheid en der boosheid uitzuiveren (vgl. de verzen 7 en 8), of het althans niet publiek verdragen, wanneer het niet helemaal uitgezuiverd kan worden. Dit zijn de redenen waarom Paulus gebiedt, dat de bloedschender uit de Gemeente weggenomen moet worden. En nergens in de Schrift wordt als oorzaak megedeeld, dat de Gemeente de boosdoeners gebannen heeft, omdat ze geen christelijke Overheid bezat. Want de ambten der Gemeente en der Overheid verschillen, zoals al eerder bij de vijfde Kwestie uiteengezet werd. Daarom is het zeker, dat de Apostel ervan spreekt om de bloedschender te bannen, wanneer hij zegt: „Denzulke over te geven den satan; en doet gij dezen boze uit ulieden weg", d.w.z. dat hij de Gemeente bevolen heeft om haar gewone ambt jegens de boosdoeners

uit te voeren, hetzij er een mirakel of wonderwerk bij gekomen is, ja dan neen.

Laat ons nu de bezwaren beantwoorden.

Bezwaar 1. De profeet Nathan heeft David niet gebannen, toen hij overspel bedreven had. Dus heeft ook Paulus deze bloedschender niet gebannen.

Antwoord. David heeft zich na de eerste vermaning bekeerd. Daarom behoorde hij dus niet gebannen te worden. Ook Paulus spreekt onder voorwaarde van bekering; „doet hem weg”, als hij zich niet bekeert of zich al bekeerd heeft. Want als hij zich bekeert, wil Paulus dat hij weer aangenomen wordt, 2 Kor. 2. Dat deze voorwaarde hierbij verstaan wordt, is nodig: omdat Christus gewild heeft, dat er enkele trappen van vermaan zullen voorafgaan, en omdat God ook in genade aanneemt, die zich te eniger tijd bekeren. Toen de moordenaar aan het kruis zich bekeerde, werd hij niet gebannen, maar door Christus in genade aangenomen. „En indien hij zevenmaal 's daags tegen u zondigt en zevenmaal 's daags tot u wederkeert, zeggende: Het is mij leed, zo zult gij het hem vergeven”, Luk. 17 : 4. Daarom dienen dus niet zij die zondigden, maar de moedwilligen en halsstarrigen gebannen te worden.

Bezwaar 2. Christus heeft niemand gebannen. Daarom behoort noch Paulus noch de Gemeente ook maar iemand te bannen.

Antwoord. Hoewel Christus niemand metterdaad gebannen heeft, daaruit mag men nog niet de conclusie trekken, dat Hij het recht daartoe niet bezeten heeft. Op dezelfde manier zou men kunnen zeggen: Christus heeft niemand gedoopt, dus behoorde ook Paulus niet te dopen (Joh. 4 :. Christus heeft geboden te dopen, en heeft door (middel van) de Apostelen gedoopt. Zo is het ook niet zeker, of Christus wel iemand gebannen heeft. Maar het staat wel vast, dat Hij geboden heeft, dat men de moedwillige bannen zal, Matth. 18 en hfdst. 5, „Laat daar uw gave voor het altaar”, enz. Filippus zegt in Hand. 8 : 37 tot de Kamerling: „Indien gij van ganser harte gelooft, zo is het geoorloofd.” Dus zou hij hem niet gedoopt hebben, als hij niet geloofd had.

Bezwaar 3. De Apostel zegt in 1 Kor. 5 : 2: „En hebt gij niet veel meer leed gedragen, opdat hij uit het midden van u weggedaan worde, die deze daad begaan heeft?” Dus hebben zij moeten bidden, of God hem op een wonderlijke manier door de satan wilde wegnemen.

Antwoord. Dat is verkeerd uitgelegd. Want „en hebt niet veel meer leed gedragen” betekent: Gij zijt er niet om bekommerd geweest om deze ergernis weg te nemen, die door u behoorde weggenomen te worden. „Door u”, zeg ik, omdat Paulus aan het slot van het hoofdstuk, in vers 13 zegt: „Doet gij hem weg.” Dus betekent ook „dat hij weggedaan worde” in vers 2: Dat hij door de Gemeente, en niet door de satan weggenomen zou worden.

Aanhoudend bezwaar. Paulus gebruikt dezelfde woorden van zichzelf in 2 Kor. 12 : 21: Ik zal moeten „rouw hebben over velen, die te voren gezondigd hebben” en die dus geen berouw gehad hebben. Hier betekent het woord „rouw hebben” niet: bekommerd zijn, om de ergernis weg te nemen. En dus ook niet in deze tekst, 1 Kor. 5: 2.

Antwoord, op grond van de tekst. In het volgende 13e hoofdstuk, waarvan het begin verband houdt met het 12e hoofdstuk, zegt Paulus in vers 2: „Zo ik wederom kom, zal ik hen niet sparen.” Dus verklaart hij, dat dit de oorzaak van het berouw was, dat hij ertoe gedwongen werd om de moedwillige zondaars harder te straffen, d.w.z. hen tenslotte uit de Gemeente werpen.

Bezwaar 4. De Apostel verklaart van zichzelf in 2 Kor. 2 : 6: Dat hij de Korinthiërs niet geboden heeft de bloedschender te bannen, wanneer hij van hem zegt: „Den zodanige is deze bestraffing genoeg, die van velen geschied is.” Dus betekent

iemand „voor een heiden en tollenaar houden" en hem „wegdoen" alleen maar: hem „bestrafen."

Antwoord. Dat volgt er niet uit. Hier is alleen bestraffing nodig geweest, omdat hij zich bekeerd heeft. Dus is er dan altijd alleen maar bestraffing nodig.

Aanhoudend bezwaar. Hetgeen zij gedaan hebben, dat heeft Paulus bevolen. Maar zij hebben hem alleen bestraft. Dus heeft Paulus alleen geboden hem te bestraffen, toen hij beval dat ze hem uit hun midden zouden wegdoen en aan de satan overgeven.

Antwoord. Paulus heeft bevolen hem te bestraffen, maar dat niet alleen. Want hij beval ook hem uit te werpen, als hij zich niet bekeerde. Maar als hij zich bekeerde, zei hij, dan was het voldoende hem te bestraffen. Er volgt dus niet uit, dat Paulus bevolen heeft hem alleen te bestraffen. Bovendien betekent bestraffen hier niet slechts de daad afkeuren of berispen, maar ook bannen. Want het bannen geschiedt alleen door woorden. En zo kan dit niet alleen in de eerste, maar moet het ook in de tweede betekenis opgevat worden. Want:

1. Hij zegt in vers 7 (2 Kor. 2): „Alzo dat gij daarentegen hem liever moet vergeven." Dus was hij toen in de ban gedaan en nog niet weer aangenomen, maar moest hij nog weer aangenomen worden; en hij was niet alleen bestraft, maar ook uitgeworpen.

2. „Van velen" zegt hij in vers 6, n.l. van de leidlieden der Gemeente, die Christus in Matth. 18 : 17 „de Gemeente" noemt, en niet het verworde, gewone volk. Want de bestraffing was geschied door de Oversten en Ouderlingen der Gemeente.

3. „Want daartoe - zegt hij in vers 9 - heb ik ook geschreven, opdat ik uw beproeving mocht verstaan, of gij in alles gehoorzaam zijt." Dus prijst hij hen, omdat zij gehoorzaam geweest zijn.

4. „Daarom bid ik u - zegt hij in vers 8 - dat gij de liefde aan hem bevestigt." Bevestigen betekent met publieke afkondiging de vergeving besluiten en vastmaken. Zo wordt ook in Gal. 3 : 15 gezegd, dat een „verbond bevestigd is." Hij wil dus dat de liefde jegens hem met een publiek getuigenis verklaard wordt. Derhalve betekende „vergeven" voor hem, die in de ban gedaan was: weer in genade aannemen; en dat verhaalt hij menigmaal. En er is al geruime tijd gepasseerd tussen het schrijven van de laatste en de eerste Brief aan die van Korinthe. Dus is hij in de ban geweest. In de eerste Brief zegt hij, dat hij gehoord heeft, dat er enige goddelozen in de Gemeente verkeerden, en gebiedt hij dat men ze in de ban zal doen. Waarschijnlijk waren de Korinthiërs op dat punt gehoorzaam, door zo iemand in de ban te doen, en hebben ze de Apostel teruggeschreven dat ze gehoorzaam geweest waren, omdat hij in 2 Kor. 2 hun gehoorzaamheid prijst. En Paulus antwoordt op deze brief van de Korinthiërs in zijn tweede Brief, en gebiedt dan dat de bloedschender weer aangenomen moet worden, als hij zich bekeert.

5. Tenslotte verbiedt hij hen om zich vóór 's mans bekering met die bloedschender te vermengen. Dus was hij toen uitgeworpen.

Bezwaar 5. De ban heeft geen verontschuldiging nodig. Maar Paulus verontschuldigt zich in 2 Kor. 2 : 5 (voor het feit), dat hij geboden heeft, aan de satan overgegeven te worden. Daarom had hij dus niet alleen geboden dat hij gebannen zou worden, maar dat hem nog wat ergers (letterl.: zwaarders) aangedaan zou worden.

Antwoord. De ban vereist wel verontschuldiging. Want omdat de uitsluiting uit de Gemeente en het Rijk van Christus de allerzwaarste straf is, vraagt ze veel groter verontschuldiging dan enige lichamelijke straf.

Bezwaar 6. De Dienaars kunnen niet uit het Rijk van God uitsluiten. Daarom gebiedt Paulus ook niet, dat ze dat doen zullen.

Antwoord.

1. De Dienaars kunnen dat niet op hun eigen gezag doen, maar zij kunnen het wel doen in de Naam van Christus, volgens het bevel van de Apostel: „In den Naam onzes Heeren Jezus Christus, als gijlieden en mijn geest samen vergaderd zullen zijn met de kracht onzes Heeren Jezus Christus" (1 Kor. 5).

2. Zij kunnen niet uitsluiten, maar zij kunnen en behoren de uitsluiting aan hem te verkondigen, van wie God in Zijn Woord te kennen geeft, dat Hij hem uit Zijn Rijk uitsluit. Want bannen of afsnijden is niets anders dan de uitsluiting, die door God geschiedt, de moedwilligen verkondigen, en dus het oordeel Gods goedkeuren en a.h.w. ondertekenen. En dit kan de Gemeente niet alleen doen, maar behoort zij ook te doen. Daarom bestraft Paulus de Korinthiërs, dat zij de bloedschender niet gebannen hebben, maar gewacht hebben, totdat zij door hem vermaand zouden worden. Daarom bestraft hij hen (ervoor), dat zij van de regel afgedwaald zijn, d.w.z. dat zij niet het bekende en gewone ambt der Gemeente verricht hebben, dat in het algemeen bevolen is, enz.

Bezwaar 7. Paulus beveelt dat de bloedschender aan de satan overgegeven zal worden tot verderf des vlees. Maar „verderf" betekent in de Schrift overal een uitroeiing of vernieling. Daarom wordt in deze tekst een wonderlijke vernieling van het lichaam door satan bedoeld, opdat de ziel zalig worde. Antwoord. Het is uit het tekstverband duidelijk, dat „verderf" hier betekent de afsterving of doding van de oude mens. Want de tegenstelling van vlees en geest, en de manier van spreken zelf, is bij Paulus in deze zin zeer gebruikelijk. Ook de bedoeling van de Apostel leert ons dit. Want hij wil dat hij weggedaan wordt, opdat het vlees, dat is: de oude mens gedood, en de geest behouden worde, d.w.z. opdat hij in dit leven bekeerd zal worden en zalig zijn zal in het eeuwige leven. Dus wil hij niet, dat hij door een mirakel uit dit leven weggenomen wordt.

Aanhoudend bezwaar. Maar niemand kan aan de satan overgegeven worden tot bekering of doding van de oude mens. Want de satan kwelt niemand, opdat hij zich bekeren zou.

Antwoord. Dat is waar, hij doet dat uit en van zichzelf niet. Maar het geschiedt dank zij Gods barmhartigheid, dat de uitverkorenen te midden van de kastijdingen verbeterd worden. Met deze zelfde woorden zouden wij hun uitleg kunnen weerleggen, want de satan doodt niemand, opdat de ziel van zo iemand zalig wordt.

Bezwaar 8. Als Paulus hem gebannen had willen hebben, dan zou hij dat wel duidelijker te kennen gegeven hebben.

Antwoord.

1. Men moet niet alleen letten op de duidelijkheid of helderheid van de woorden, maar ook op de kracht en voortreffelijkheid.

2. Er was geen groter duidelijkheid nodig. Want de Korinthiërs begrepen wel, wat hij zeggen wilde; anders zou hij hen ten onrechte bestraft hebben.

Bezwaar 9. Paulus beveelt dat men hem nog voor een broeder zal houden, die hij bevolen had, door een brief te tekenen, 2 Thess. 3 : 15. Dus wil hij niet, dat hij gebannen zal worden. Want gebannen worden en voor een broeder gehouden worden zijn tegenstrijdige zaken. Want bannen betekent iemand niet meer voor een broeder houden. En dus zou iemand gehouden worden én voor een broeder én voor niet een broeder; hetgeen ongerijmd is.

Antwoord.

1. Iemand voor een broeder houden wordt in tweeërlei betekenis (letterl.: dubbelzinnig) gezegd, want er zijn trappen van broederschap. Dus bevat deze uitspraak niets tegenstrijdigs. Want alle mensen zijn broeders en naasten, ook Christenen en Turken. Ook al houden de Christenen de Turken voor broeders en hun

naasten, toch houden zij hen niet voor broeders, d.w.z. voor Christenen. Indien zij dan nu de Turken voor broeders moeten houden, nog veel meer geldt dat hen, die eerst broeders, d.w.z. Christenen geweest zijn, en zij moeten ijverig zijn, om hun zaligheid te bevorderen.

2. Iemand kan op twee manieren voor een broeder gehouden worden. Men houdt iemand voor een broeder, die men broederlijk bemint, met vlijt en hoop om hem te genezen. En men houdt iemand voor een broeder, die men onder Gods kinderen en de leden der Gemeente rekent (letterl.: telt). Paulus wil dat men hem op de eerste en niet op de tweede manier voor een broeder houdt.

3. Hij zegt ook niet: Houdt hem voor een broeder, maar: Vermaant hem als een broeder, d.w.z. als iemand die een broeder geweest is, en die, als hij zich bekeert, weer een broeder behoort te worden. Want zij die uit de Gemeente gesloten wonden, worden niet geheel en al van alle hoop op de zaligheid uitgesloten, maar opdat zij tot zichzelf mogen komen en weer ingesloten worden. En Paulus gebruikt deze uitdrukking, omdat hij wil, dat de broederlijke liefde en de hoop op verbetering de regel zijn zal voor de bestraffingen. Want de ene broeder vermaant de andere vriendelijk en tot een goed doel.

Bezwaar 10. Paulus heeft Hymeneüs en Alexander alleen, zonder toestemming van de Gemeente, gebannen, 1 Tim. 1 : 20. En dit behoort van de Dienaren niet te geschieden. Daarom dient dit voorbeeld niet om de ban te bevestigen.

Antwoord.

1. Hieruit kan niet geconcludeerd worden, dat de ban niet door onze Dienaren behoort te geschieden namens de Gemeente. Want Paulus heeft een apostolische (vol)macht gehad. Als hij dit dus alleen gedaan heeft, dan heeft hij dat gedaan krachtens zijn apostolische (vol)macht; hetgeen niemand hem mag nadoen, die deze macht niet bezit.

2. Bovendien wordt in de tekst alleen gezegd wát Paulus gedaan heeft, maar niet uitgedrukt hoe hij dat gedaan heeft, alléén of met anderen. En dus kan het stellig niet gezegd worden, dat hij deze persoon zonder toestemming der Gemeente gebannen heeft.

Slot van het tweede deel van de Catechismus, over 's mensen verlossing.

Hiermee zullen wij nu het tweede deel van onze Catechismus besluiten, dat handelt over 's mensen verlossing van al zijn zonden en ellende. In dit deel is aangewezen, dat de verlossing alleen door Jezus Christus geschied is, aan Wie alle gelovigen, die Hem door een waar geloof ingeplant zijn, alsook aan al Zijn verdiensten, weldaden en gaven deel krijgen. En om in deze zaak vast en onbeweeglijk te staan, is geleerd wat een waar geloof is, en wat wij schuldig zijn te geloven; naar aanleiding waarvan de Artikelen van het Christelijke geloof stuk voor stuk verklaard zijn, en waarbij in alle opzichten de vrucht en het nut aangewezen is, die wij bij elk Artikel waar te nemen hebben. En tenslotte, dat wij, door dit alles te geloven, rechtvaardig voor God en erfgenamen des eeuwigen levens zijn, alleen door een waar geloof, steunende alleen op Christus, zonder enige waardigheid, verdiensten of goede werken onzerzijds, die in het stuk van onze rechtvaardigmaking noch geheel noch ten dele van gelding zijn. En aangezien God de beloften des Evangelies, die wij in het christelijke geloof belijden, niet alleen in Zijn Woord ons laat prediken, door ons het geloof door Zijn Heilige Geest te schenken, maar ook omdat ons geloof zwak en aan veel aanvechtingen onderworpen is, is het dat Hij ons die beloften in Zijn goedheid verzegelt door Zijn heilige sacramenten, die in het Nieuwe Testament slechts twee (in getal) zijn; waarom mede voorgedragen is de leer van de sacramenten in het algemeen, en tevens van de

Doop en het Avondmaal, elk in het bijzonder, terwijl daarna ook de valse sacramenten van het Pausdom en hun afgrijselijke Mis weerlegd zijn. En tenslotte, opdat Gods verbond door misbruik van het Avondmaal niet ontheilgd en Zijn toorn over de ganse Gemeente niet ontstoken wordt, is geleerd, wie tot het Avondmaal toegelaten en wie daarvan, door het ambt der Sleutelen geweerd behoren te worden; en daartoe is aangewezen, hoe het Hemelrijk door de prediking van het Evangelie ontsloten en toegesloten wordt, alsook hoe het Hemelrijk door de kerkelijke tucht wordt toegesloten voor hen, die onder de naam van christen in leer of leven dwalen en onboetvaardig blijven; en hoe het ze weer ontsloten wordt, wanneer zij zich bekeren. Hij die dit alles recht verstaat, en zulks met het geloof vermengt, die heeft een goede voorbereiding tot het laatste deel van de Catechismus, dat nu volgt, en dat spreekt over de Dankbaarheid, welke de gelovigen, uit hun zonden en ellende verlost door Christus, aan God de Vader, de Zoon en de Heilige Geest schuldig zijn voor de ontvangen weldaad, opdat zij ook van hun kant Gods verbond houden, dat God met hen in Christus genadig opgericht heeft, en ernstig zullen bedenken de bedroefde toestand, waarin zij tevoren vanwege hun zonden en ellende verkeerden, en daarentegen de welstand, waarin zij door Christus gebracht zijn. Wordt dit in hun harten door de kracht des Heiligen Geestes levendig gevoeld en met een waar geloof gesmaakt, dan hebben zij tot het volgende een grote• onderrichting en een sterke aansporing, om goedwillig te betrachten hetgeen wij nu zullen horen, dat hun schuldige plicht vordert.

Einde van het tweede deel van de Catechismus.

HET DERDE DEEL VAN DE CATECHISMUS.

OVER DE DANKBAARHEID.